

Nr 120.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 8 november 1912 om rätt till jakt m. m.; given Stockholms slott den 18 februari 1927.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet hållna protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 8 november 1912 om rätt till jakt samt förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § i lagen den 25 juni 1909 angående nationalparker.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Johan C. W. Thyren.

Förslag

till

Lag

angående ändring i vissa delar av lagen den 8 november 1912 (nr 289)
om rätt till jakt.

Härigenom förordnas, att 1, 6, 7, 12, 13, 15, 16, 19, 22, 23, 25 och 26 §§ i lagen den 8 november 1912 om rätt till jakt skola erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

Jakträtt tillkomme, där ej annorledes i denna lag stadgas, envar jordägare på honom tillhörigt område.

6 §.

Boställshavare, kronohemmans åbo och, inom de sex nordligaste länen, innehavare av skogstorp eller odlingslägenhet å kronomark samt den, som med nyttjanderätt innehar å sådan mark upplåtet kolonat, ävensom innehavare av fjällägenhet ovan odlingsgränsen inom Norrbottens och Västerbottens län äge jakträtt å fastighetens ägor; dock må den innehavare av skogstorp, odlingslägenhet, kolonat eller fjällägenhet sålunda medgivna jakträtt icke innefatta rätt till jakt å älg.

Är eljest jord åt någon till brukande upplåten, nyttje brukaren, där ej annorledes avtalas, den jakt, som till jorden hör.

7 §.

I skärgård på klippor och skär, som ej höra till visst hemman, samt på öppna havet äge varje svensk man rätt att jaga.

12 §.

Björn eller lo, som dödas eller fångas, tillkomme kronan, där ej annorledes av Konungen förordnas.

13 §.

Påträffar någon tillfälligtvis, evar det vara må, varg, järv eller sälhund, då må han djuret fälla och behålla.

Inkommer varg, järv, rävm, utter, grävling, iller, mård, hermelin, vessla, vildkanin, örn, falk, berguv, duv- eller sparvhök, korp eller kråka i gård eller trädgård, have den, som där bor eller trädgården innehar, så ock deras

folk rätt att döda och behålla djuret, ändock att jakträtten därstädes tillkommer annan.

Likaledes må lo, som inkommer i gård eller trädgård, av nämnda personer dödas.

15 §.

Ej må någon utan lov skrämma eller mota villebråd från annans jaktområde; dock vare ej hinder för den, som jorden innehar, att därifrån bortskrämma eller bortdriva villebråd, i den mån sådant erfordras för avvärjande av skada eller olägenhet.

Bulvan för fågelskytte må ej utan lov uppsättas närmare annans jaktområde än tvåhundra meter.

16 §.

Beträffande rätten till villebråd, som anträffas dött (fallvilt), gälla följande:

Fallvilt av björn och lo tillkomme kronan.

Älg, hjort och rådjur, vilka anträffas såsom fallvilt, tillfalle, under tid då jakt efter sådant villebråd är tillåten, jakträttsinnehavaren samt under annan tid kronan.

Rätten till annat fallvilt tillkomme jakträttsinnehavaren.

19 §.

Löper hund, som jagar eller ofredar villebråd, lös i mark, där villebråd finnes, vare hundens ägare eller innehavare skyldig ersätta jakträttsinnehavaren skada, som därigenom må anses hava skett å villebrådsbeståndet.

Anträffas hund, som löper lös i mark, varom nyss är sagt, och är hunden sådan att antagas kan, att den jagar eller ofredar villebråd, äge jakträttsinnehavaren eller hans folk rättighet att upptaga hunden. Det åligger den, som hund sålunda upptagit, att därom ofördröjligen tillsäga hundens ägare eller, därest denne ej är känd eller icke kan träffas, låta kungöra i kyrka för den församling, där hunden blivit upptagen, och tre gånger i tidning inom orten. Vill ägare återfå hund, löse den med tio kronor eller, där inom ett år före upptagandet hund, tillhörig samma ägare, blivit hos samma jakträttsinnehavare löst, med tjugu kronor jämte ersättning varje gång för hundens föda och övriga kostnader. Har ej ägaren utlöst hunden inom åtta dagar efter erhållen tillsägelse om upptagandet eller inom trettio dagar från det kungörelse därom blivit uppläst i kyrkan och tredje gången införd i tidningen, vare hunden förverkad. Vill jakträttsinnehavaren hellre taga lösen, vare hundens ägare skyldig att sådan enligt förut angivna grunder utgiva, därest talan därom instämnes inom trettio dagar efter det hunden varit att anse såsom förverkad.

22 §.

Jagar någon olovligt å annans jaktområde, straffes efter allmän strafflag och vare, där han tillika gjort sig skyldig till överträdelse av de angående jaktpass meddelade föreskrifter, jämväl underkastad särskilt ansvar enligt 24 § i denna lag.

Har vid jakten villebråd dödats eller fångats, vare det förverkat till jakträttsinnehavaren eller, om jakten skett å område, som i 7 § omförmäles, eller under tid, då enligt vad särskilt är stadgat jakt efter sådant villebråd icke är tillåten, så ock eljest där villebrådet är björn eller lo, till kronan.

Har jaktpass för den jagande utfärdats, vare det förbrutet.

Har någon å annans jaktområde olovligen tillvaratagit fallvilt, som enligt bestämmelserna i 16 § tillkommer jakträttsinnehavaren, straffes såsom för olovlig jakt enligt vad i första stycket sägs och have till jakträttsinnehavaren förverkat det tillvaratagna.

Den, som i annat fall än nyss nämnts olovligen tillvaratager fallvilt, eller som, där björn eller lo dödas eller fångas, olovligen tillägnar sig djuret, böte från och med tio till och med fem hundra kronor; och vare villebrådet förverkat till kronan.

Såsom olovlig jakt å annans jaktområde skall anses, om någon olovligen utövar jakt å älg, varom i 6 § sägs.

Kan villebråd, som enligt vad ovan sagts är förverkat, icke tillrättas skaffas eller har det undergått förskämning, vare i stället dess värde förverkat.

23 §.

Anträffas å bar gärning någon, som olovligt jagar å annans jaktområde, må jakträttsinnehavaren eller den, som jorden innehar, ävensom deras folk av den jagande taga bössa, annan jaktredskap och hundar till vedermåle och pant samt behålla det, till dess han rätt för sig bjuder.

Å jord, där jakträtt tillkommer kronan, samt å område, som i 7 § omförmäles, ävensom å de till lapparnas uteslutande begagnande anvisade områden hava förvaltande och bevakande personal vid skogsstaten ävensom föreståndare och lärare vid statens skogsskolor samt allmän åklagare enahanda rätt.

Har den, som blivit dömd till ansvar för olovlig jakt å annans jaktområde, inom två år därefter ånyo gjort sig skyldig till sådan förseelse, vare bössa, annan jaktredskap och hundar förbrutna. Vad sålunda förbrutits skall å offentlig auktion försäljas och tillfalle försäljningssumman, sedan avdrag skett för omkostnader och panthavare njutit sin panträtt enligt denna paragraf till godo, fattigkassan i den kommun, där förseelsen ägt rum.

25 §.

Bryter någon emot vad i 14 § är föreskrivet, böte från och med fem till och med femtio kronor.

Överträder någon förbud, som i 15 eller 17 § är stadgat, och är ej förseelsen att anse såsom olovlig jakt å annans jaktområde, straffes med böter från och med fem till och med ett hundra kronor. Var det i fall, som avses i 15 § första stycket, älg eller hjort, som skrämdes eller motades, vare straffet böter från och med fem till och med två hundra kronor.

26 §.

Förbrytelser mot denna lag, vilka blott förnärma enskild persons rätt, må icke åtalas av annan än målsägaren.

Sker intrång i kronans, menighets eller allmän inrättnings rätt eller överträdelse av de angående jaktpass meddelade föreskrifter, äge förvaltande och bevakande personal vid skogsstaten ävensom föreståndare och lärare vid statens skogsskolor jämte allmän åklagare att föra talan därom.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 2 § i lagen den 25 juni 1909 (nr 56 sid. 7) angående nationalparker.

Härigenom förordnas, att 2 § i lagen den 25 juni 1909 angående nationalparker skall erhålla följande ändrade lydelse:

2 §.

Vad i 1 § stadgats skall ej leda till inskränkning i enskild rätt, som må vara uppkommen, då området avsättes till nationalpark, eller i de rättigheter till bete, skogsfång, jakt och fiske, som äro lapparna medgivna, dock att jakt å björn eller lo ej må äga rum. Ej heller vare lapparna förvägrat att medföra de för deras renhjordars bevakning nödiga hundar.

Förorsakas inom nationalparks område av björn eller lo skada å renar, vilka där må föras på bete, och är skadan icke beroende av vårdslöshet vid renarnas bevakning, skall sådan skada ersättas av statsverket.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 16 april 1926.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LINDERS, SCHLYTER, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Nothin, anför efter gemensam beredning med chefen för jordbruksdepartementet:

För utredning bland annat angående bestämmelser för tillgodogörandet av jakten å kronans marker inom lappmarken och vad därmed ägde samband tillkallade chefen för jordbruksdepartementet den 1 oktober 1915 jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande sakkunniga att biträda inom departementet. Nämnda utredning skulle avse att bringa överensstämmelse mellan de stadganden i lagen den 1 juli 1898 (nr 66) angående de svenska lapparnas rätt till renbete i Sverige, vilka reglera lapparnas rättigheter till jakt särskilt å de vidsträckta områdena ovan odlingsgränsen, samt å andra sidan de allmänna bestämmelserna rörande jakträtt, som innefattas i lagen den 8 november 1912 (nr 289) om rätt till jakt samt föreskrifterna i kungörelsen samma dag (nr 290) angående grunderna för tillgodogörande av kronans jakträtt. Föremål för utredningen skulle vidare vara frågan om tillgodo-seende av det behov av jakt, som förefinnes för den bofasta befolkningen i vissa delar av lappmarken. Vid utredning av dessa jaktspörsmål borde även frågan om anordnande av bevakning och kontroll undersökas.

Under utredningens fortgång utvidgades de sakkunnigas uppdrag betydligt. Bortsett från frågan om redskap, som må användas vid jakt och djurfångst, vilken fråga redan föranlett särskilda av Kungl. Maj:t efter riksdagens hörande utfärdade bestämmelser, överlämnades åt de sakkunniga att avgiva förslag med anledning av riksdagens i skrivelse den 8 april 1916 (nr 68) gjorda framställning om vidtagande av lämpliga åtgärder till skyddande av sådana fågelarter, för vilka ur naturskyddssynpunkt och med hänsyn till deras betydelse för lant- och skogshushållningen beredande av skydd kunde anses önskvärt.

Vidare hava till de sakkunniga överlämnats ett stort antal ärenden för att tagas i övervägande vid fullgörande av deras uppdrag. Bland dessa märkas framställningar om skydd för björn, lo och mård m. fl. djurarter samt angående jakttider för olika djur, rätten till fallvilt, införandet av

jaktskatt ävensom åtgärder för bevakning av nationalparkerna samt lappbefolkningens förvaringsbodas och fasta kåtor i lapptrakterna.

Att såsom sakkunniga verkställa ifrågavarande utredning utsågos dåvarande landssekreteraren, numera landshövdingen John Falk, dåvarande kansli-sekreteraren, numera expeditionschefen Lennart Berglöf, jägmästaren Arvid Montell och fiskeriintendenten Nils Rosén. I samband med utvidgningen av utredningen tillkallades sedermera jämväl professorn Hans Wallengren och redaktören Thor Högdahl till sakkunniga vid arbetets utförande.

I nu förevarande frågor avgåvo de sakkunniga betänkande och förslag den 15 maj 1922.

Såsom av den ovan lämnade redogörelsen rörande de jaktsakkunnigas arbete framgår, avsåg deras utredning icke en allmän revision av jaktförfattningarna utan endast upptagande av vissa särskilda till dem hänvisade frågor jämte vad med dem ägde samband.

Det är dessa frågor jämte några senare till jordbruksdepartementet inkomna framställningar inom jaktlagstiftningens område, vilka jag, i den mån de äro av allmän civillags natur, nu hemställer att få anmäla.

Vidkommande de spörsmål, som sålunda här upptagas, hava utlåtanden avgivits av domänstyrelsen, lantbruksstyrelsen, kammarkollegium, statskontoret, länsstyrelserna efter hörande av vederbörande landsting och hushållningssällskaps förvaltningsutskott, skogsvårdsstyrelserna och statens kolonisationsnämnd, envar i vad angår dess förvaltningsområde, ävensom vetenskapsakademien och svenska jägarförbundet.

De bestämmelser, som reglera jakten och dess utövande, äro för närvarande samlade huvudsakligen i fyra författningar alla av den 8 november 1912, nämligen lagen om rätt till jakt (nr 289), kungörelsen angående grunderna för tillgodogörande av kronans jakträtt (nr 290), jaktstadgan (nr 291) samt kungörelsen angående skydd åt för lantbruket nyttiga fåglar (nr 292).

Denna uppställning har bibehållits av de sakkunniga, med det undantag att de av anförda skäl föreslagit, att jaktstadgan och sistnämnda kungörelse sammanföras till en gemensam författning under namn av stadga om jakt och om fridlysning av vissa djurslag.

Enligt 1 § lagen om rätt till jakt innefattar den jordägaren tillkommande jakträtt å honom tillhörigt område även rätt till villebråd, som å sådant område anträffas dött (fallvilt), dock med den inskränkning att, om någon olovligen tillvaratager fallvilt å jord, där jakträtten tillkommer kronan, eller å område, som omförmäles i 7 § jaktlagen (oavvittrad mark, som ej blivit till lapparnas uteslutande begagnande anvisad, m. m.), eller under tid, då enligt vad särskilt är stadgat jakt efter villebråd av tillvarataget slag icke är tillåten, dylikt fallvilt är förverkat till åklagaren.

Fallvilt.

Dessa bestämmelser kompletteras, vad angår villebråd, som under för det samma ej lovlig jakttid anträffas dött, av § 12 jaktstadgan. Där föreskrives,

att dylikt villebråd, så framt ej åtal anställles i anledning av dess dödande under olovlig tid och gärningsmannen sakfålles, skall tillfalla jakträttsinnehavaren. I fråga om älg, hjort eller rådjur, må dock denne ej från stället bortföra djuret utan i närvaro av två ojäviga vittnen, och vare han dessutom pliktig att sist inom en vecka efter besittningstagandet om förhållandet underrätta allmän åklagare i orten, allt vid påföljd att eljest anses såsom den där tagit olovlig befattning med vilt på sätt i § 4 jaktstadgan omförmåles.

Nyssnämnda bestämmelser i jaktstadgan gälla även för det fall, att under olovlig jakttid villebråd anträffas så illa sårat eller skadat, att det befunnits nödigt att döda detsamma.

Frågan om rätten till fallvilt har upptagits av de sakkunniga med anledning av en utav södra Älvsborgs läns jaktvårdsförening i skrivelse den 25 januari 1919 gjord framställning, vilken överlämnats till dem för att tagas i övertvägande vid fullgörande av deras uppdrag. I sagda skrivelse anför föreningen, att ett lagstridigt utnyttjande av jaktstadgans bestämmelser om fallvilt på sina håll syntes rent av hava satts i system. Enligt vad till föreningen anmäls, skulle flera älgar under förbjuden tid hava anträffats och av allmänna åklagaren måst tillerkännas upphittaren, som tillika vore jakträttsinnehavare, ehuru misstanke förefunnits, att denne själv fällt djuren. Enär han iakttagit formaliteten med tillkallande av vittnen och ingen som helst bevisning förefunnits, hade åtal ej kunnat anställas. Föreningen föreslog, att villebråd, som under tid då jakt därå vore förbjuden, anträffades dött, sårat eller skadat, skulle åtminstone till större delen av värdet tillfalla kronan.

De sakkunniga framhålla, att de i § 12 jaktstadgan intagna bestämmelserna rörande rätten till fallvilt av våra värdefullaste slag av villebråd, nämligen älg, hjort och rådjur, medgäve möjlighet för hänsynslösa personer att ganska lätt kringgå desamma. Redan under förarbetena till nu gällande bestämmelser hade domänstyrelsen föreslagit en allmän regel, att icke något slag av fallvilt, som anträffades under tid, då jakt efter sådant villebråd vore förbjuden, skulle tillfalla jakträttsinnehavaren, utan skulle det tillhöra kronan eller, där åtal anhängiggjorts, åklagaren. Den princip, varå denna regel vilade, syntes de sakkunniga riktig, ehuru ett fullständigt genomförande därav knappast torde kunna ske av praktiska grunder.

Såsom förutsättning för en dylik regel utginge de sakkunniga från skyldighet för kronan att omhändertaga viltet samt att för sådant ändamål underrättelse rörande viltets anträffande borde på ett eller annat sätt meddelas någon kronans representant, lämpligen landsfiskalen. Befunnes viltet av beskaffenhet att hava ekonomiskt värde, borde det givetvis tillgodogöras. I andra fall, såsom när det gällde större djur, vilka vid inträdd förruttnelse måste oskadliggöras, borde åtgärder vidtagas i sådant hänseende. Fortskaffandet av underrättelse om anträffat fallvilt kunde emellertid vara förordat med betydande omgång. Det kunde ej begäras, att en person, som på

sina ägor funnit en död ripa eller hare eller annat småvilt skulle ikläda sig dylikt besvär, även om ersättning för utgiven kostnad bereddes honom av kronan. Ej heller syntes det motsvara ändamålet att staten, när det gällde mindre villebråd, iklädde sig i nu förevarande avseenden uppkommande kostnader. En allmän regel om att anträffat fallvilt skulle, därest det vore användbart, genom jakträttsinnehavaren realiseras för kronans räkning, syntes mindre lämplig bland annat ur kontrollsynpunkt.

Med hänsyn härtill anse de sakkunniga, att beträffande mindre fallvilt lämpligen borde bibehållas föreskriften i § 12 jaktstadgan, att under otillåten jakttid anträffat fallvilt tillfaller jakträttsinnehavaren, där ej åtal anställes i anledning av villebrådets dödande under sådan tid och gärningsmannen sakfälles.

Vidkommande däremot vilt, som representerade ett större värde och i övrigt vore i behov av större skydd, syntes saken ställa sig annorlunda. Jaktstadgan utginge jämväl härifrån och gäve redan nu särskilda regler för älg, hjort och rådjur. Beträffande dessa djur borde införas en sådan ordning, att jakträttsinnehavare, som erhöle kännedom om att på område, där han ägde utöva jakträtt, dylikt djur under förbjuden tid funnits dött eller så illa sårat, att det måst dödas, i varje fall skulle hava skyldighet att för landsfiskalen eller polismyndigheten omedelbart anmäla detta; och skulle dylikt vilt tillfalla kronan, där ej åtal anställdes och gärningsmannen sakfölldes, då djuret skulle tillkomma åklagaren. Fallvilt av ifrågavarande slag torde icke så ofta anträffas, att vid införandet av dylika bestämmelser någon större kostnad för kronan skulle komma att uppstå. Sagda kostnad borde i övrigt gäldas av de jaktvårdsavgifter, som av de sakkunniga föreslagits, där de icke, såsom understundom torde bliva fallet, täcktes av inkomst genom djurets realiserande. För kostnadens nedbringande borde emellertid anmälan om fallvilt ske allenast genom telegram, telefon eller brev med allmänna posten samt, ehuru endast då fråga vore om korta avstånd, genom budsändning, även om i något fall kunde inträffa, att under väntetiden ett annars användbart djur bleve odugligt. Ifrågasättas kunde, att jakträttsinnehavaren borde för att uppmuntras till anmälan verkställande tillerkännas viss andel av det anträffade djurets värde i stället för ersättning för anmälan avlåtande. Lämpligare syntes dock vara, att staten bestrede kostnaden för anmälan, varigenom upphittaren hölles skadeslös jämväl i sådana fall, då det upphittade djuret vore värdelöst på grund av inträdd förruttnelse eller dylikt.

I förslag rörande bättre skydd för björn och lo hava de sakkunniga ifrågasatt, att björn och lo, som dödades eller fångades, alltid skulle tillkomma kronan, och skulle den, som dödat eller fångat sådant djur, hava skyldighet att därom lämna myndighet underrättelse. I anslutning härtill har föreslagits, att jämväl fallvilt av björn och lo skulle tillfalla kronan samt att »jordägaren» skulle hava motsvarande anmälningsplikt rörande funnet sådant fallvilt som beträffande fallvilt av älg, hjort och rådjur.

För införande av sålunda ifrågasatta bestämmelser rörande fallvilt hava

av de sakkunniga upptagits vissa ändringar av 1, 21, 22 och 24 §§ jaktlagen samt 10 § i den av de sakkunniga föreslagna stadgan om jakt och om fridlysning av vissa djurslag. I 1 § jaktlagen har borttagits den för närvarande förekommande bestämmelsen om fallvilt, och hava huvudstadgandena härom införts i 21 § av lagen.

I sistnämnda paragraf har av de sakkunniga tillika upptagits föreskrift, att samma bestämmelser som för fallvilt av i paragrafen omhandlade större djurarter skulle tillämpas jämväl å dylikt djur, som anträffades så illa sårat eller skadat, att det befunnits nödigt att döda detsamma.

Av de myndigheter m. fl., som yttrat sig över de sakkunnigas förslag i förevarande ämne, har emot förslaget huvudgrunder i allmänhet icke förekommit någon erinran. Från några håll har dock framhållits önskvärdheten av en bestämmelse, att allt fallvilt, som anträffas under förbjuden tid, likasom djur, vilket under sådan tid anträffas så illa sårat eller skadat, att det måst dödas, borde tillfalla kronan.

Domänstyrelsen har i likhet med svenska jägarförbundet m. fl. påpekat, att det torde vara jakträttsinnehavaren och ej, såsom de sakkunniga i lagtexten intagit, »jordägaren», vilken borde äga rätt till fallvilt av mindre djur. Bestämmelserna om anmälningsplikt rörande anträffat fallvilt samt sårat eller skadat djur borde, såsom av administrativ natur, överföras till stadgan om jakt och fridlysning av vissa djurarter. Tillika föreslår styrelsen att, för ernående av önskvärd effektivitet, anmälningsplikten borde utsträckas att gälla en var, som anträffar fallvilt eller skadat djur av ifrågavarande slag.

Departements-
chefen.

Erfarenheten torde hava givit vid handen, att en ändring av de nuvarande bestämmelserna rörande rätten till fallvilt är önskvärd till förhindrande av rättens missbrukande. Att därvid gå så långt, att allt fallvilt skulle tillkomma kronan, torde icke av praktiska skäl låta sig göra eller i övrigt vara lämpligt. De sakkunnigas förslag, som inriktar sig på det dyrbarare villebrådet, synes innebära en förbättring av vad för närvarande gäller, och då genom detsamma det väsentliga torde vara vunnet, vill jag tillstyrka dess godkännande.

Vidkommande de särskilda bestämmelserna däri böra, i anslutning till jaktlagstiftningens grunder och såsom jämväl av domänstyrelsen och svenska jägarförbundet framhållits, i lagen föreskrivna rättigheter och skyldigheter med avseende å fallvilt anknytas till »jakträttsinnehavaren» och icke till »jordägaren».

Rörande ansvar för överträdelse av reglerna om fallvilt har av de sakkunniga föreslagits att, om någon å annans jaktområde olovligen tillvaratoge fallvilt, skulle detta anses såsom olovlig jakt. Den som i annat fall gjorde sig skyldig till sådan förseelse skulle straffas med böter. I anslutning till en av domänstyrelsen och svenska jägarförbundet gjord erinran, torde förslaget i förstnämnda del böra ändras så, att påföljd såsom för olovlig jakt inträder allenast i det fall, att det å annans område tillvaratagna fall-

viltet tillhör jakträttsinnehavaren, men däremot icke då det endast på grund av särskilt stadgande i lag tillkommer kronan.

Såsom ovan anförts, hava de av de sakkunniga i ämnet föreslagna bestämmelserna uppdelats på jaktlagen och stadgan om jakt och om fridlysning av vissa djurslag. Med avseende å de nya bestämmelsernas inplacering i jaktlagen är att märka följande. Av de sakkunniga har framlagts förslag rörande jaktvårdsavgift, som envar, vilken önskade utöva jakt, skulle hava att erlägga. Till den särskilda författning, vari de tänkt sig att bestämmelser härom skulle upptagas, hava de jämväl överfört förutvarande stadganden rörande skyldighet för utlänning, som vill bedriva jakt här i landet, att lösa jaktpass. I sagda författningsförslag hava sålunda intagits samtliga i jaktlagen förekommande bestämmelser härutinnan, däribland hela 21 och 24 §§. I nämnda paragrafer hava istället införts föreskrifter angående fallvilt samt djur, som anträffats så illa skadat, att det måst dödas.

Enligt vad chefen för jordbruksdepartementet meddelat, ärnar han icke för närvarande upptaga frågan rörande jaktvårdsavgifter. Under sådana förhållanden finnes ej anledning rubba platsen för de nuvarande bestämmelserna angående jaktpass för utlänningar. De i 21 § jaktlagen införda nya bestämmelserna rörande fallvilt måste då givas annan plats. Lämpligen torde de kunna överflyttas till nuvarande 16 § och stadgandena därstädes till 15 § såsom ett andra stycke. Härvid påkallas jämkning i ansvarsbestämmelserna i 25 §.

De av de sakkunniga under 24 § införda bestämmelserna avse ansvar för försummad anmälan rörande anträffat fallvilt. Enär emellertid samtliga av de sakkunniga till upptagande i jaktlagen föreslagna stadgandena om dylik anmälan böra såsom av administrativ natur ingå i stadgan om jakt och fridlysning av vissa djurslag, möter intet hinder att till 24 § återföra nuvarande bestämmelse om ansvarspåföljd för överträdande av föreskrifterna om jaktpass m. m.

Till nämnda stadga synas kunna överföras, förutom berörda föreskrifter om anmälningsskyldighet i vissa fall, jämväl de föreslagna bestämmelserna rörande villebråd, som anträffas så illa sårat eller eljest skadat, att det befunnits nödigt att döda detsamma, enär dessa bestämmelser gälla endast villebråd dödat under för detsamma ej lovlig jakttid. Berörda frågor komma att till vidare behandling upptagas av chefen för jordbruksdepartementet i samband med förslag till stadga om jakt och fridlysning av vissa djurslag.

Angående björn eller lo, som anträffats så illa skadat, att det måst dödas, tarvas icke särskilda föreskrifter i förevarande avseende likasom ej heller ifråga om skadat villebråd, dödat under tid, då jakt därå är tillåten. Villebråd av sistnämnda slag tillfaller givetvis jakträttsinnehavaren; och skulle björn och lo, enligt det förslag jag därom vill framlägga, i varje fall tillkomma kronan.

Tydligt är, att rätten till villebråd, som utredes vara påskjutet eller

dödat under förbjuden jakttid men anträffas under tillåten tid, följer reglerna rörande jakt under förbjuden tid.

Rörande ordningen för tillvaratagande för kronans räkning i förekommande fall av fallvilt behövas särskilda föreskrifter, vilka det ankommer på Kungl. Maj:t att utfärda. I sådant hänseende må erinras, att de av vetenskapsakademien utsedda delegerade för avgivande av det utav Kungl. Maj:t från akademien infordrade yttrandet i ärendet framhållit önskvärdheten av att fallvilt av björn och lo likasom i allmänhet dödade eller fångade sådana djur i möjligaste mån komme riksmuseet och andra offentliga samlingar till godo.

De sakkunniga hava föreslagit, att kostnader, som uppkomma för anmälan i förevarande fall om fallvilt och angående djur, som anträffats så illa skadat att det måst dödas, skulle, där de icke kunde täckas av inkomst genom djurets realiserande, bestridas av de jaktvårdsavgifter, som ifrågasatts skola betalas av jaktutövare.

Såsom nyss nämnts torde frågan om jaktvårdsavgifter icke nu komma att upptagas. De kostnader, som skulle föranledas av de nya bestämmelserna angående fallvilt och dödande av svårt skadat djur, torde emellertid icke bliva så stora, att de icke tillsvidare och intill dess närmare erfarenhet vunnits rörande deras omfattning, kunna bestridas av för jordbruksdepartementet tillgängliga medel.

Beträffande åklagarens rätt i vissa fall till fallvilt, som olovligt tillvaratagits å annans jaktområde, ämnar jag i annat sammanhang föreslå, att dylik rätt skall upphöra (sid. 28). Bestämmelsen härom har fördenskull uteslutits ur lagförslaget.

**Rätten till
jakt å kolonat
och fjäll-
lägenheter.**

Till de i 6 § jaktlagen omnämnda, å kronojord i Norrland upplåtna lägenheter, vilkas innehavare tillförsäkrats särskilda rättigheter med avseende å jakt, hava numera kommit ytterligare två typer av upplåtelser, nämligen dels kolonat och dels fjällägenheter. Beträffande de förra gälla bestämmelserna i kungörelsen den 26 juni 1925 (nr 291) angående allmänna grunder för upplåtande av kolonat å kronoparker i Norrland och Dalarna. Enligt sagda bestämmelser innehaves kolonat till en början på arrende. Efter viss tid och fullgörande av viss odlings- och byggnadsskyldighet må innehavaren emellertid inlösa detsamma med äganderätt. Upplåtelser av kolonat hava redan ägt rum i icke ringa utsträckning.

Den vanliga formen senare år för jordupplåtelse från kronomark ovan odlingsgränsen inom Norrbottens och Västerbottens län har varit fjällägenheten. Denna upplåtelse sker med nyttjanderätt, vanligen för 50 år med optionsrätt för ytterligare 50 år. Dock förekommer upplåtelse även för kortare tid.

De sakkunniga hava föreslagit, att innehavarna av nu ifrågavarande lägenheter med avseende å jakt likställas med innehavarna av skogstorp och odlingslägenheter i Norrland, d. v. s. medgivas jakträtt å den brukade

fastigheten med undantag beträffande jakt å älg. Sedan kolonat övergått till sin innehavare med äganderätt, skulle han i jakthänseende likställas med annan jordägare.

Domänstyrelsen hävdar för sin del, att kolonist, även sedan han med äganderätt förvärvat kolonatet, icke bör å fastigheten få jaga älg. Redan sedan länge hade inom jaktvårdsintresserade kretsar framstått såsom ett bland de betydelsefullaste villkoren för ernående av bättre jaktvård, att mera obetydliga marker sammansloges till gemensamma jaktvårdsområden. Innehavare av självständiga jakträttsområden av även obetydlig omfattning kunde praktiskt taget nästan helt omintetgöra innehavarens av ett större område bemödanden för jaktvård och djurskydd. Dessa synpunkter vore av alldeles särskild betydelse, då jakten avsåge sådana större och jämförelsevis sällsynta djur som älgen. En kolonist kunde vidtaga åtgärder för att från omgivande kronopark mota älg in på sitt område och där fälla sådant djur. Tillika måste befaras, att tjuvskytte å älg på kronopark skulle hava avsevärt större möjlighet för sig, om kolonisterna ägde skjuta sådant djur inom egna områden. Älgen vore i övrigt allestädes utsatt för ivrig förföljelse och borde därför i regel hava fristad på kronoparkerna.

Statens kolonisationsnämnd, som yttrat sig över de sakkunnigas förslag, så vitt detta angår jakträtten å kolonat, har tillstyrkt förslaget. I det betänkande, som den 31 maj 1922 avgavs av kolonisationskommittén, har denna föreslagit att, så länge kolonat av kolonisten innehades på arrende, jakträtt inom dess område skulle tillkomma kolonisten, dock med den inskränkning, att sagda rätt ej skulle avse älg och att den kolonisten medgivna rätten ej finge av honom på annan överlåtas; och skulle, sedan kolonat förvärvats med äganderätt, allmänt gällande rättsregler rörande jordägares rätt till jakt gälla för sådant område.

Västerbottens läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott och överjägmästaren i Umeå distrikt anse, att innehavare av fjällägenhet bör jämställas med innehavare i allmänhet av jordbruksfastighet ovan odlingsgränsen.

Före tillkomsten av den nuvarande jaktlagstiftningen av 1912 plögade i kontrakten rörande skogstorp och odlingslägenheter domänstyrelsen förbehålla kronan all jakt å den upplåtna fastigheten. I det sakkunnigbetänkande av 1909, som låg till grund för sagda lagstiftning, gavs ej någon särskild bestämmelse rörande jakträtten å dylika lägenheter, utan föllo desamma under det allmänna stadgandet att den, som med nyttjanderätt innehar annans fastighet, äger jakträtt å densamma, där ej annorledes avtalats. I det förslag, som förelades riksdagen, upptogos bestämmelser, så vitt nu är i fråga, i anslutning härtill. Med föranledande av motion, däri erinrades, att kronotorp och innehavare av odlingslägenheter saknade jakträtt å de lägenhetsområden, som av dem innehades, föreslog riksdagen, under uttalande att nämnda lägenhetsinnehavare icke borde förvägras jakträtt å sina

*Departements-
chefen.*

områden med undantag i fråga om jakt efter älg, att bestämmelse härom skulle inflyta i lagen; och upptogs sedermera i denna uttrycklig bestämmelse i ämnet.

Motsvarande bestämmelser hava genom föreskrifter i upplåtelsekontrakten gjorts gällande jämväl rörande kolonat och fjällägenheter. I ovannämnda kungörelse den 26 juni 1925 göres beträffande kolonists rätt till jakt å kolonats område under tid, då detsamma innehaves på arrende, icke annan inskränkning än att jakt efter älg förbehålles kronan.

Den bekräftelse genom lagstadgande, som givits den innehavare av skogstorp och odlingslägenheter tillkommande jakträtt å brukat område, synes böra utsträckas jämväl till kolonat och fjällägenheter. De senare lägenheterna stå de förra nära i flera hänseenden, och vidkommande jakt tillämpas, såsom nyss berörts, beträffande dem alla samma grunder.

Sedan kolonat med äganderätt övergått till sin innehavare, torde denne icke böra givas annan ställning i jaktavseende än ägare av andra större eller mindre fastigheter, och bör sålunda icke här tillskapas någon undantagsställning.

Borttagande
av den all-
männa rätten
till jakt å
oavvittrad
mark m. m.

Enligt den i 1 § i lagen om rätt till jakt intagna allmänna regeln rörande jakträtt tillkommer sådan rätt staten å denna tillhörigt område. I nämnda regel har emellertid gjorts åtskilliga undantag. Bland annat äger enligt 7 § varje svensk man rätt att jaga å oavvittrad mark, som ej blivit till lapparnas uteslutande begagnande anvisad, ävensom i skärgård på klippor och skär, som ej höra till visst hemman, samt å öppna havet; dock må jakt efter älg eller björn ej anställas, med mindre Kungl. Maj:t därtill givit lov.

Beträffande sagda bestämmelse om rätt till jakt å oavvittrad mark framhålla de sakkunniga, att bestämmelsen syntes vid tillämpningen hava givit anledning till olika tolkningar.

Vid avvitrningen utbröts från kronans marker och fixerades den rätt till mark, som genom nybyggesförfattningarna grundlagts för nybyggaren och sedermera närmare faststälts genom de för avvitrningens utförande meddelade föreskrifter. I och för denna förrättning samt utläggande i samband därmed av kronoparker skedde en uppmätning av marken; och utfördes denna uppmätning så långt som kunde beräknas vara behöfligt, för att nybyggarnas rättigheter och behovet av områden för allmänt ändamål skulle bliva tillgodosedda samt till kronoparker lämplig eller i övrigt duglig mark förefunnos. Den mark, som efter utdelningen till de enskilda och disposition till övriga ifrågavarande ändamål funnes kvar, vare sig avmätt eller oavmätt, erhöles sin särskilda kamerala natur och betecknades såsom kronoöverlopsmark.

Nybyggesupplåtelser kunde väl framdeles ske å kronoöverlopsmark och påkallades då en s. k. efteravvittring för nybyggets utbrytande. Ett dylikt utbrytande skedde emellertid, såsom av det ovanstående framginge, från jord, som redan förut varit under behandling vid allmän avvitrning och sålunda ej kunde betecknas såsom oavvittrad i vidare mån än i förhållande till det nytillkomna nybygget.

Förhållandet vore emellertid numera, att icke längre några områden i riket återstode, vilka icke varit föremål för allmän avvitrting. Avvittringsförrättningarna hade sist kommit till slutförande inom Västerbottens läns fjälltrakter. Vid tiden för avgivandet av de sakkunnigas betänkande hade även där av den i första hand beslutande myndigheten (länsstyrelsen) utslag meddelats rörande de ännu återstående förrättningarna. På grund av besvär hade desamma dock icke vunnit slutlig prövning beträffande vissa områden, men det vore endast en tidsfråga, när detta skett. Redan med hänsyn härtill borde stadgandet om rätt för varje svensk man att jaga å oavvittrad mark böra utgå ur lagen.

Även ett annat skäl talade därför. Enligt lagen förefunnes allmän jakt rätt endast å sådan oavvittrad mark, som ej blivit till lapparnas uteslutande begagnande anvisad. Omfattningen av den rätt, som genom nämnda inskränkning tillkomme lapparna, syntes hava förbisetts.

Jämlikt lagen den 1 juli 1898 angående de svenska lapparnas rätt till renbete i Sverige tillkomme jakträtten å dylika marker lapparna, ej blott så att de själva därstädes ägde fri jakträtt, utan ägde länsstyrelsen att till lapparnas förmån där utarrendera jakt. Av förarbetena till renbeteslagen framginge, att med mark, som blivit till lapparnas uteslutande begagnande anvisad, avsåges — förutom renbetesfjällen i Jämtlands län, varom nu ej vore fråga — hela området ovan odlingsgränsen inom Norrbottens och Västerbottens län, i den mån icke del av detta område upplåtits åt enskilda. Nu hade emellertid den mark, som ännu de senare åren kvarstått oavvittrad, med ett mycket obetydligt undantag varit belägen ovan odlingsgränsen. Med hänsyn till lapparnas särskilda förmåner kunde sålunda sägas, att någon fri jakträtt icke förefunnits å oavvittrad mark.

Jaktlagens berörda inskränkning i den allmänna jakträtten å oavvittrad mark hade emellertid knappast länt till efterrättelse inom fjälltrakterna. Bland befolkningen därstädes och även bland skogsstatens personal hade intill senare tid den uppfattningen gjort sig gällande, att rätt till jakt å kronans odisponerade marker stode öppen för envar. Denna uppfattning hade sin grund dels uti ett förbiseende av lapparnas rättigheter, i viss mån beroende på en otydlig lagstiftning, och dels däruti att den vid avvitrtingen *oavmätta* marken förväxlades med *oavvittrad* mark.

En sträng tillämpning av nuvarande stadganden kunde emellertid komma att medföra avsevärda ekonomiska svårigheter för den jordbruksidkande fjällbefolkningen, som för sin utkomst vore i hög grad beroende av jakten. De sakkunniga hade fördenskull föreslagit, att sagda befolkning tillförsäkrades en något vidgad jakträtt å kronans marker ovan odlingsgränsen utöver den, som i allmänhet tillkomme svenska undersåtar.

Vidare framhålla de sakkunniga att, enär vid en ändring av 7 § jaktlagen i överensstämmelse med vad av dem ifrågasatts den fria jakträtten inskränktes till skärgård på klippor och skär, som ej höra till visst hemman samt öppna havet, den nuvarande bestämmelsen att Kungl. Maj:t ägde medgiva dispens från förbudet mot jakt efter älg å nämnda områden kunde utgå. Härförutom hava de sakkunniga ur 7 § jaktlagen uteslutit det undantag från den fria jakträtten, vilket upptagits för björn.

De av de sakkunniga föreslagna ändringarna i förevarande paragraf hava icke givit anledning till erinran från i ärendet hörda myndigheter och korporationer.

Departements-
chefen.

Såsom de sakkunniga framhållit, har stadgandet i nuvarande 7 § jaktlagen angående den varje svensk man medgivna rätten till jakt i vissa fall å oavvittrad mark vid tillämpningen visat sig otydligt. Sedan emellertid numera ovannämnda besvär rörande avvittningen i Västerbottens läns fjälltrakter blivit slutligen avgjorda och den allmänna avvittningen i landet avslutats, har betydelsen av nämnda stadgande försvunnit, och bör det samma såsom icke längre tillämpligt utgå ur lagstiftningen.

Uteslutandet av björn från de undantag, då fri jakträtt enligt ifrågasvarande paragraf i dess föreslagna nya lydelse icke skulle få äga rum, läser hava varit beroende därav, att det knappast kunde tänkas, att björn förekomme i skärgård på klippor och skär eller öppna havet, dit den fria jakträtten skulle inskränkas. Emot sagda uteslutning torde ej vara något att erinra. Praktiskt underlag torde jämväl komma att saknas för undantagande, såsom av de sakkunniga ifrågasatts, av jakten efter älg å omförmälda områden. Bestämmelsen härom har fördenskull ansetts kunna utgå.

Vad angår vidgad jakträtt för den jordbruksidkande befolkningen ovan odlingsgränsen, torde denna fråga, som på det närmaste sammanhänger med spörsmålet i allmänhet angående lapparnas förmåner därstädes, böra upptagas i samband med den pågående revisionen av lapplagstiftningen.

Angående
uteslutande
ur jaktlag-
stifningen
av beteck-
ningen
»skadliga
djur» m. m.

I anslutning till 1864 års jaktstadga giver jaktlagen en uppräkningslista av vissa djur, vilka betecknas såsom skadliga. Bland dessa upptagas, förutom de i nämnda stadga angivna »skadliga rovdjur», en hel del andra däggdjur och fåglar.

De sakkunniga hava föreslagit, att ifrågasvarande uppdelning i jaktlagstiftningen av vissa djur såsom skadliga måtte utgå. Från den av de sakkunniga anförda motiveringen må här intagas nedanstående.

Emot de under nämnda beteckning upptagna djuren medgaves i vissa fall, numera inskränkta till ett fåtal, lättnader vid djurens förföljande. Dessa fall vore — bortsett därifrån att beträffande ett och annat av sagda djur, såsom varg och järv, gällde en utvidgad jakträtt — följande. Inkomme »skadligt djur» i gård eller trädgård, ägde den, som där bodde eller innehade trädgården, så ock hans folk rätt att döda och behålla djuret, ändock att jakträtten tillkomme annan (J. L. 12 §). Enligt § 9 jaktstadgan finge i angivna fall hund begagnas vid jakt å »skadligt djur» även under tid, då hund i allmänhet ej finge nyttjas till jakt. Vidare ägde enligt kungörelsen angående grunderna för tillgodogörande av kronans jakträtt personal vid skogsstaten inom sina tjänstgöringsområden utan särskilt tillstånd idka jakt efter »skadliga djur».

Av de djurarter, vilka före 1912 års lagstiftning upptagits såsom skadliga, hade ett par, björn och lo, bragts utrotningens gräns nära. Av dessa kvarstode fortfarande lon på den svarta listan. Ett annat där upptaget djur, nämligen mården, hade blivit så sällsynt, att Kungl. Maj:tt sett sig föranledd att till förhindrande av mårdens utrotande inom vissa län meddela förbud mot dess fångande eller dödande därstädes. Den utsträckning, i vilken djur borde upptagas bland »de skadliga», hade i övrigt varit föremål för olika meningar.

Den ursprungliga grunden för utpekandet av vissa djur såsom skadliga, nämligen beredandet av större möjlighet att efterhålla rovdjuren, kunde sägas hava väsentligen bortfallit, och några nya bärande skäl därtill torde icke föreligga. Bestämmelserna härutinnan syntes numera hava sin största betydelse såsom en uppmaning till förföljelse och utrotning av ifrågavarande djur. Att klassificera en del djur såsom obetingat skadliga torde vara mindre överensstämmande med nutida uppfattning, enär det i vissa fall vore ganska svårt att med full säkerhet avgöra, huruvida en djurart borde anses såsom skadlig eller icke. En djurart, som i vissa avseenden förorsakade skada, kunde åter i andra vara nyttig. Det kunde fördenskull i våra dagar icke anses lämpligt, att genom lagen och den auktoritet denna förde med sig alltjämt skulle hos allmänheten underhållas den uppfattningen, att samtliga såsom skadliga betecknade djur skoningslöst borde förföljas och i möjligaste mån utrotas. Denna lagens verkan innebure en vida större fara för dessa djur än den genom lagen medgivna större rätten till förföljelse av dem.

De sakkunniga åsyftade icke med sitt förslag, att de nuvarande stadgandena om viss större rätt att förfölja en del rovdjur skulle förändras utan endast att den i lagen brukade kollektiva benämningen »skadliga djur» skulle utgå. Ett genomförande av denna ändring komme med avseende å jaktförfattningarnas uppställning icke att medföra annan ändring, än att i stället för det nu brukade uttrycket »skadliga djur» skedde en uppräknig av de djurarter, som i varje särskilt fall ansetts böra upptagas, eller en hänvisning till författningsrum, där sådan uppräknig gjorts.

Genom ett direkt angivande av vissa djur såsom skadliga underhålles uppfattningen, att det är särskilt önskvärt att efterhålla och förfölja dessa djur. En dylik allmän uppmaning synes icke av förhållandena påkallad och torde vara med nutida uppfattning mindre överensstämmande. I de fall, då uppmantran till skärpt efterhållande av viss djurart är påkallad, är lämpligare, att i det föreliggande fallet meddelas särskilda bestämmelser. Jag hemställer fördenskull, att de sakkunnigas förslag, emot vilket, med allenast ett undantag, erinran från i ärendet hörda myndigheter och korporationer icke förekommit, godkännes och att sålunda nuvarande 13 § i jaktlagen utgår. Departements-
chefen.

I stället för de nuvarande bestämmelserna under 13 § hava de sakkunniga dit överflyttat de för närvarande i 12 § intagna stadgandena. Dessa upptaga medgivande för envar, som tillfälligtvis påträffar varg, järv eller sälhund att fälla och behålla djuret. Därjämte stadgas att, om »djur, som skadligt är», inkommer i gård eller trädgård, äger den, som där bor eller trädgården innehar, så ock deras folk rätt att döda och behålla detsamma, ändock att jakten tillkommer annan.

I dessa bestämmelser har av de sakkunniga icke, bortsett från ett par formella mindre jämkningar, föreslagits annan ändring, än att en uppräknig skett av de djur, vilka i sistnämnda fall skulle få dödas och behållas. Härvid hava upptagits samtliga förut såsom skadliga betecknade djur med undantag av sälhund, varjämte med avseende å lo, i anslutning till den av

de sakkunniga föreslagna regeln att dödat sådant djur alltid skulle tillfalla kronan, föreskrivits, att lo väl finge dödas men ej behållas.

Departements-
chefen.

Emot de sakkunnigas förslag har jag, bortsett från viss formell jämföring, icke någon erinran. Att såsom i ärendet föreslagits utsträcka ifrågasvarande rätt att döda och behålla i gård eller trädgård inkommet djur att omfatta även björn, synes icke påkallat. Likaledes finner jag framställt förslag, att vildkanin skulle få fällas och behållas, evar den tillfälligtvis anträffas, mindre lämpligt. En dylik rätt torde lätt kunna missbrukas till olovlig jakt efter sådana djur samt i övrigt leda till uppkomsten av stridigheter med jakträttsinnehavaren.

Åtgärder
mot kring-
strövande
hundar.

Bestämmelserna rörande löst löpande hundar återfinnas i 19 § jaktlagen. Där stadgas att, om hund, som jagar eller ofredar villebråd, löper lös i mark, där villebråd finnes, under tiden från och med den 16 mars till och med den 15 augusti, är hundens ägare eller innehavare förfallen till böter från och med 5 till och med 20 kronor.

Under hela året gäller, att ägare eller innehavare av hund, som nyss nämnts och vilken löper lös i mark, där villebråd finnes, är skyldig att ersätta jakträttsinnehavaren skada, som må anses hava skett å villebrådet.

Vidare gäller varje tid av året att, där hund anträffas, som löper lös i mark, där villebråd finnes, och hunden är sådan, att antagas kan, att den jagar eller ofredar villebråd, jakträttsinnehavaren eller hans folk må upptaga hunden. Det åligger den, som sålunda upptagit hund, att därom ofördröjligen tillsäga hundens ägare eller, därest denne ej är känd eller icke kan träffas, låta kungöra i kyrka för den församling, där hunden blivit upptagen, och tre gånger i tidning inom orten. Vill ägaren återfå hunden, må han lösa den med 5 kronor eller, där inom ett år före upptagandet hund, tillhörig samma ägare, blivit hos samma jakträttsinnehavare löst, med 10 kronor jämte ersättning varje gång för hundens föda och övriga kostnader. Har ej ägaren utlöst hunden inom 8 dagar efter erhållen tillsägelse om upptagandet eller inom 30 dagar från det kungörelsen därom blivit uppläst i kyrkan och tredje gången införd i tidningen, är hunden förverkad. Vill jakträttsinnehavaren hellre taga lösen, vare hundens ägare skyldig att utgiva sådan enligt förut angivna grunder, därest talan därom instämmes inom 30 dagar efter det hunden varit att anse såsom förverkad. Ovannämnda bestämmelser i jaktlagen kompletteras i viss mån av det i § 9 jaktstadgan intagna förbud att under tiden 15 mars—16 augusti begagna hund till jakt annat än i vissa angivna undantagsfall.

De sakkunniga konstatera, att från alla delar av landet förspörjas starka klagomål över den skada, som förorsakas av kringströvande hundar. De framhålla den skada dessa föröva å allehanda villebråd, såsom ruvande skogs- och fälthöns samt andhonor, deras ägg och ej flygfärdiga ungar, dräktiga

harhonor och späda harungar. Älgar oroades och bortdreves från deras stånd och älgkalvar ihjälbetes. På rådjursstammen gjorde hundarna skada genom att döda unga rälamm samt förfölja de äldre djuren, vilka isynnerhet vid hög snö med skare lätt fölle offer för dem. Dessutom förorsakade de helt säkert en icke ringa skada å en mängd på marken häckande smärre fåglar. Många hundar vore i övrigt sådana, att de, lämnade åt sig själva, på grund av sin medfödda jaktinstinkt dreve omkring i skog och mark och oroadе djurlivet samt anfölle och ihjälbete snart sagt alla djur, som de över huvud kunde komma åt.

I detta sammanhang erinra de sakkunniga om den betydande skadegörelse, som kringdrivande hundar kunde anställa även på betande husdjur, företrädesvis får. Frågan om dylik skadegörelse å hemdjur stode givetvis, framhålla de sakkunniga, nära nu föreliggande spörsmål rörande det hinder dessa hundar utgjorde för jaktens bevarande och förkovran. De sakkunniga ansåge emellertid, att detta samband icke vore så starkt, att icke de båda frågorna kunde var för sig behandlas och lösas i överensstämmelse med vad som för närvarande vore fallet i lagstiftningen. Lika stor stränghet syntes icke motiverad, när det gällde villebråd som när fråga vore om skador å människor och husdjur. En uppdelning av bestämmelserna hade bibehållits av riksdagen, som i skrivelse 1920 begärt utredning rörande skärpning av åtgärderna mot okynneshund.

Vad anginge frågan om åtgärder till förekommande av de kringdrivande hundarnas skadegörelse å viltet, vore orsaken till nämnda skadegörelse, framhålla de sakkunniga, i första hand att söka i den bristande vård och tillsyn, som många hundägare låte komma sig till last. Den påkallade skärpningen i nuvarande bestämmelser syntes fördenskull böra främst rikta sig mot hundinnehavarna till förekommande av vårdslöshet från deras sida.

De sakkunniga hava för sin del såsom åtgärder i sådant syfte föreslagit införande av obligatorisk hundskatt och i samband därmed föreskrift, att hund skall bära märke, utvisande att hundskatt i vederbörlig ordning erlagts ävensom hundinnehavarens namn och adress. Vidare har föreslagits förhöjning av de i 19 § jaktlagen bestämda böter för innehavare av kringdrivande hund samt av där föreskrivet lösenbelopp för upptagen hund.

Av berörda förslag har det förstnämnda rörande hundskatt och vad därmed sammanhänger redan varit föremål för statsmakternas prövning och föranlett utfärdande av förordningen den 17 maj 1923 (nr 116) angående skatt för hundar.

Beträffande frågan om höjda böter och lösenbelopp anse de sakkunniga tydligt, att böternas storlek ej stå i rimlig proportion till den skada, som hundarna förorsaka under viltets fortplantningstid och då ungarna äro små, samt till hundägarens försummelse. De sakkunniga föreslå en höjning av nuvarande bötesminimum från 5 till 10 kronor och av maximum från 20 till 100 kronor. Lösenbeloppet för upptagen hund föreslås höjt från nu-

varande 5 kronor till 10 kronor och vid upprepat upptagande av hund från 10 till 20 kronor.

De sakkunniga upptaga vidare till diskussion vissa andra förslag till skärpta åtgärder i nu förevarande avseende, vilka under deras utredning framkommit, men vilka de icke ansett sig böra förorda. Ett dylikt förslag har varit medgivande av rätt för jaktsträttsinnehavare att skjuta hund, som anträffades lös i hans jaktmark. De sakkunniga hava funnit betänkligt att tillstyrka en sådan rätt. Även för en noggrann hundägare kunde det missödet inträffa, att hans törhända svårersättliga och dyrbara hund någon gång slete sig och strövade ut på egen hand. En dylik bestämmelse kunde vidare lätt missbrukas och giva anledning till mycken missämja och stridighet, varjämte även jämförelsevis oskadliga hundar kunde falla offer för mindre nogräknade skyttar. En bestämmelse att kringdrivande hund, som flera gånger träffats lös i jaktmark, utan vidare finge dödas, syntes de sakkunniga väl hava större skäl för sig. Men dels talade däremot i viss mån samma omständigheter, som anförts mot en generell regel att få döda i jaktmark kringlöpande hund, och dels torde frågan om bevisningen rörande hundens föregående uppträdande i marken lägga hinder i vägen mot bestämmelsens införande.

Såsom en annan åtgärd i förevarande avseende omnämnes införandet av skyldighet för hundinnehavare att hava hunden bunden eller instängd i hundgård under villebrådets fortplantningstid. En allmän regel härom syntes emellertid i många fall vara opraktisk och torde i övrigt sakna varje utsikt att vinna tillämpning. En stor mängd undantag för olika slag av hundar skulle få stadgas med åtföljande svårighet att på ett praktiskt sätt bestämma dessa, vartill komme den än större svårigheten att övervaka, att bestämmelserna efterlevdes.

I ett flertal av de i ärendet avgivna yttrandena vitsordas behovet av skärpta åtgärder gentemot kringströvande hundars skadegörelse å viltet. En del anse de sakkunnigas förslag tillfredsställande, andra ifrågasätta jämkningar och utfyllning av detsamma i olika avseenden. Härvid har jämväl upptagits förslag motsvarande dem, som, enligt vad ovan nämnts, av de sakkunniga omhandlats, men vilka de icke ansett sig böra förorda. Vidare har ifrågasatts, att den ersättning hundägaren enligt gällande bestämmelser hade att erlægga för skada genom kringdrivande hund skulle utgå med visst minimibelopp, även om skada ej kunde påvisas, samt att hund skulle vara förverkad, som två eller flera gånger under förbjuden jakttid samma år jagat eller ofredat vilt m. m.

I ämnet har svenska jägarförbundet framlagt ett utförligt förslag, däri samlats ett flertal jämväl från andra håll ifrågasatta åtgärder. Nämnda förslag kan i huvudsak sammanfattas sålunda.

De i första stycket av 19 § jaktlagen upptagna bestämmelserna angående bötespåföljd för person, vilkens hund under tiden 16 mars—15 augusti lös kringströvar i mark, där villebråd finnes, borde överföras till jaktstadgan (18 §)

såsom avseende tid, då det från fridlysningssynpunkt skulle vara förbjudet att låta hund löpa lös, och sålunda av administrativ natur. Sagda bestämmelser hade ursprungligen ej varit upptagna i det förslag till jaktlag, som underställdes 1912 års riksdag, utan hade tillkommit med anledning av motion i riksdagen. Vid den efterföljande granskningen i lagrådet hade framhållits den felaktiga placeringen, men hade lagrådet ansett densamma ej vara av beskaffenhet att utgöra hinder för riksdagsförslagets godkännande.

Genom en dylik överflyttning vunnas dels den formella fördelen, att åt vårdnadsplikten kunde givas ett fylligare uttryck i författningen, dels ock i materiellt hänseende, bland annat, att överträdelse av föreskrifter i ämnet bleve underkastad den vidsträcktare åtalsrätt, som vore medgiven beträffande förseelser mot jaktstadgans bestämmelser. Första stycket i 19 § jaktlagen skulle därefter upptaga allenast bestämmelsen om skadeståndsskyldighet för ägare eller innehavare av kringlöpande hund. Denna skyldighet vore för närvarande uttryckt så, att ersättning skulle utgå för skada, som kunde anses hava skett å villebrådet. För att bättre uttrycka vad skadeståndsskyldigheten innebure, borde emellertid ordet »villebrådet» utbytas mot »villebrådsbeståndet». Såsom en följd av ifrågavarande överflyttning skulle den i 25 § jaktlagen intagna hänvisningen till 19 § rörande ansvar, därest hund löpte lös, försvinna tillika med den särskilda bestämmelsen i 26 § om åtalsrätt beträffande dylikt ansvar.

Förbundet anser vidare, att icke allenast ur synpunkten av skydd för det allmännas intresse eller sålunda för beredande av förbättrade förhållanden under fridlysningstid bötesansvar för ägare av kringströvande hund borde förefinnas. Även den enskilda jaktvårdaren borde få sig tillerkänt straffskydd mot intrång av kringströvande hundar. Den i 19 § andra stycket jaktlagen medgivna rätten att upptaga hund innebure nämligen i många fall icke något effektivt skydd. En mängd hundar och särskilt de för villebrådets fred farligaste läte sig icke alls eller åtminstone endast med svårighet upptagas.

I förevarande avseende har förbundet föreslagit intagande i jaktlagen av en ny paragraf av innehåll att, om en ägare eller innehavare av hund förut blivit varnad, antingen därigenom att han nödgats i enlighet med bestämmelserna i 19 § lösa sin hund eller genom en särskild underrättelse från vederbörande jakträttsinnehavares sida att hunden anträffats å hans mark, ägaren eller innehavaren skulle vara underkastad böter, därest hunden till följd av försummad tillsyn ånyo inkomme på samma område. Vid hundens upprepade uppträdande i marken skulle inträda skärpning i böteskalan. Bestämmelsen skulle gälla oberoende av, under vilken tid av året ofredandet ägde rum. Från bestämmelsen har gjorts undantag, där förseelse emot densamma inginge såsom ett led i olovlig jakt å annans jaktområde, samt för det fall att stövare eller hund av visst annat slag under eljest lovlig jakt tillfälligtvis inkommit å främmande jaktområde.

Vad angår ovannämnda för överförande till jaktstadgans 18 § föreslagna bestämmelser rörande hund, som löper lös under viltets fortplantningstid,

må i detta sammanhang endast anmärkas, att de förutvarande bestämmelserna i ämnet föreslagits skärpta, så att ägaren eller innehavaren av hund, som hade för vana att kringströva i skog eller mark, skulle vara skyldig att under nämnda tid hålla hunden instängd eller eljest under sådan vård, att kringströvandet förhindrades. Överträdelse härav skulle bestraffas med böter med förhöjd straffsats vid upprepad förseelse (21 § stadgan).

I jaktstadgan har av förbundet i övrigt upptagits en påbyggnad till jaktlagens stadganden om rätt att upptaga kringlöpande hund. Under viltets fortplantningstid, motsvarande den allmänna fridlysningstiden, skulle hund, som anträffades lös och utan tillsyn i mark, där villebråd finnes, få upptagas av envar och sålunda ej blott av jaktsträttsinnehavaren och hans folk, såsom förhållandet vore i det i jaktlagen avsedda fall.

I sina förslag till bötessatser hade förbundet såsom utgångspunkt tagit de av de sakkunniga ifrågasatta höjda bötesskalorna.

Domänstyrelsen, som anser den av de sakkunniga föreslagna höjningen i lösenbeloppet för upptagen hund av behovet påkallad, tillstyrker svenska jägarförbundets förslag om överförande till jaktstadgan av ovan omnämnda i 19 § första stycket jaktlagen intagna föreskrifter om ansvar för ägare eller innehavare av hund, som under allmänna fridlysningstiden löpte lös, under framhållande av sagda stadgandens natur att tillhöra Kungl. Maj:ts ekonomiska lagstiftning; och har styrelsen icke heller i övrigt haft något att erinra mot förbundets ändringsförslag beträffande sagda lagrum.

Däremot har styrelsen avstyrkt förbundets förslag om bötesstraff för ägare eller innehavare av hund, som till följd av försummad tillsyn inkomme på annans jaktområde mera än en gång, oavsett om hunden anträffades under tid, då jakt med hund vore förbjuden eller tillåten. Styrelsen hölle före, att ett dylikt stadgande å ena sidan skulle komma att giva anledning till upprepade trakasserier grannar emellan och å andra sidan icke torde bliva av den verkan, som därmed avsetts.

Slutligen biträder domänstyrelsen förbundets förslag dels att under allmän fridlysningstid, vilken styrelsen anser såväl i förevarande som andra motsvarande fall böra bestämmas lika med den tid, varunder mera allmänt råder förbud mot jakt efter skogsfågel eller hare (1 mars—20 augusti), *envar* skulle få upptaga lösdrivande hund i mark, där villebråd finnes, dels ock angående skyldighet för hundägare att under nämnda tid hålla hund under vård, så att den förhindras att ströva lös omkring.

Departements-
chefen.

Den stora skada, som å viltet förorsakas av utan vård kringströvande hundar, är allmänt känd. Önskvärdheten av lagbestämmelser, medgivande mera effektiva åtgärder mot dylika hundar, har jämväl ofta framhållits. Å andra sidan synes av den föreliggande utredningen framgå i huru jämförelsevis ringa utsträckning de redan nu gällande författningsbestämmelserna i ämnet komma till tillämpning.

Även jag är av den uppfattningen att en viss skärpning av gällande be-

stämmelser kan vara ägnad att verka till bättring i förhållandena. Dock böra jämväl andra medel härför sökas, såsom bättre upplysning, eventuellt genom jaktföreningar eller andra intresserade, rörande hundarnas skadegörelse. Ett nedbringande av hundantalet är givetvis även av största betydelse, och vill jag erinra, att i sistnämnda hänseende en effektiv åtgärd redan blivit vidtagen i och med införandet av obligatorisk hundskatt.

Beträffande nu föreliggande förslag synes med allmänna grunder överensstämma, att de i 19 § första stycket jaktlagen intagna föreskrifterna om ansvar för ägare eller innehavare av hund, vilken under allmän fridlysnings-tid löper lös, överförs till stadgan om jakt. Vidare har jag intet att erinra mot den av de sakkunniga ifrågasatta höjningen av det i nämnda paragraf föreskrivna lösenbeloppet för upptagen hund likasom ej heller mot det av svenska jägarförbundet gjorda förslaget, att den i samma lagrum stadgade skadeståndsskyldigheten skall gälla icke allenast skada å villebrådet utan över huvud å villebrådsbeståndet. Sistnämnda ändring innebär, att ersättningsplikt inträder ej allenast för den skada, som vållas genom att djur dödas eller skadas, utan även för skada, som må uppstå därigenom att villebrådet ofredas och tilläventyrs till följd av upprepat ofredande bortskrämmas från jaktområde, där det eljest skulle haft stadigvarande uppehållsplats.

Däremot anser jag mig icke kunna tillstyrka det av nämnda förbund framburna förslaget, att under vissa angivna förutsättningar ägare av hund, som löper lös i mark, där villebråd finnes, alltid skulle vara underkastad bötesansvar. Förutom de av domänstyrelsen åberopade skäl emot en sådan bestämmelse kan framhållas de svårigheter med avseende å bevisningen, som skulle uppstå för styrkande av förefintligheten av förutsättningarna för ett ingripande mot hundägaren.

Vidkommande de ifrågasatta föreskrifterna, innebärande ändring i jaktstadgan, bliva dessa föremål för vidare behandling i samband med prövning av föreliggande förslag till ny sådan stadga.

I övrigt föranleda de framställda förslagen icke något vidare yttrande från min sida, än att jag icke har något att erinra emot en förhöjning av straffsatserna i anslutning till vad av jaktsakkunniga föreslagits.

Genom tillkomsten av 1912 års jaktlagstiftning skedde i flera hänseenden inskränkning i rätten att döda eller fånga björn och lo. Dessa djur, som i jaktavseende förut i stort sett varit likställda med varg och järv, inordnades då under ungefär samma bestämmelser som annat villebråd med dess huvudregel att jakträtt tillkommer envar endast inom eget område. Strängare bestämmelser förekomma dock i ett par undantagsfall. Så må under tid, då enligt jaktstadgan hund i allmänhet icke må användas till jakt, detta dock under vissa förutsättningar ske vid jakt efter björn och lo. Vidare upp-tages lo fortfarande bland de såsom skadliga betecknade djuren och drabbas därigenom av de undantagsföreskrifter, som gälla dem.

Inskränkning
i rätten till
jakt efter
björn och lo.

Å andra sidan föreligger beträffande björn viss mildring i de allmänna jaktföreskrifterna, även om denna för närvarande saknar praktisk betydelse. Enligt 7 § jaktlagen är varje svensk man berättigad att jaga å oavvittrad mark, som ej blivit till lapparnas uteslutande begagnande anvisad. Härvid kräves emellertid för rätt att anställa jakt å björn Kungl. Maj:ts tillstånd.

Vad särskilt angår jakten å kronans marker, varom särskilda bestämmelser givas i kungörelsen den 8 november 1912 angående grunderna för tillgodogörande av kronans jakträtt, är jakten å björn beroende av Kungl. Maj:ts tillstånd. Detta gäller även i fråga om den rätt till jakt, som personal vid skogsstaten äger utöva i viss utsträckning, dock att i sådant avseende stadgas, att björn, som anfallit människa eller husdjur, må även annorledes än i nödvärn dräpas efter tillåtelse av den tjänsteman vid skogsstaten, under vars tillsyn marken är ställd. Även lo må icke utan Kungl. Maj:ts medgivande jagas å kronomark med undantag likväl för personalen vid skogsstaten, i vilkens rätt ingår att idka jakt efter »skadliga djur», vartill räknas lo.

Beträffande de kronans marker, vilka äro avsatta till nationalparker, finnas som bekant särskilda föreskrifter. Huvudbestämmelserna äro intagna i lagen den 25 juni 1909 (nr 56, sid. 7) angående nationalparker. Häri förbjödes såsom regel all jakt å nationalparker, sålunda även efter björn och lo, dock att lapparna bibehållits vid den rätt till jakt, som förut tillkommit dem, med undantag av jakt å björn. Vidare medgiver reglementet rörande nationalparkernas förvaltning den 22 december 1911 (nr 156) vetenskapsakademien att, där inom nationalpark viss djurart nått en för naturlivets jämvikt störande utveckling, beträffande sådan djurart upplåta rätt till jakt inom parken med den inskränkning, att jakt å björn icke må äga rum utan Kungl. Maj:ts tillstånd.

Någon särskild fridlysningstid under viss del av året för björn eller lo finnes icke stadgad.

De sakkunniga hava föreslagit särskilda bestämmelser dels av permanent natur, avseende fortbestående bättre skydd för björn och lo, samt dels innebärande temporär totalfridlysning av sagda djur.

Ur den omfattande motivering, som de sakkunniga lämna för sitt förslag, må här anmärkas följande.

Till en början erinra de sakkunniga om de framställningar, som i ämnet inkommit till Kungl. Maj:t särskilt från svenska naturskyddsföreningen och svenska jägarförbundet.

Vidare meddelas utredning rörande björnens och loets utbredning inom landet, därvid, under åberopande jämväl av den officiella statistiken, påvisas dessa djurarters starka avtagande.

Vad nu först angår *björnen* må av de anförda uppgifterna här införas den officiella statistikens siffror rörande björnar fällda under åren 1856—1920, uppdelade länsvis för femårsperioder:

L ä n	1836—1860	1861—1865	1866—1870	1871—1875	1876—1880	1881—1885	1886—1890	1891—1895	1896—1900	1901—1905	1906—1910	1911—1915	1916—1920	Summa
Norrbottnens	156	101	127	47	67	66	64	51	38	53	29	15	12	826
Västerbottnens.....	59	41	38	41	42	14	19	26	8	4	6	3	7	308
Jämtlands	135	148	169	98	95	60	51	35	2	3	2	4	19	821
Västernorrlands.....	39	63	16	8	9	4	4	1	—	—	1	—	—	145
Kopparbergs	148	115	100	35	61	9	24	3	2	2	—	—	—	499
Gävleborgs	34	58	29	25	13	4	1	7	—	—	—	—	—	171
Värmlands	44	16	15	4	12	3	—	1	1	—	—	—	—	86
Örebro.....	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
	618	532	494	259	299	160	163	124	51	62	38	22	38	2,860

Rörande björnens utbredningsområde anföra de sakkunniga, att söder om lappmarkerna björnen i fast stånd anträffades endast i och omkring Sonfjällets nationalpark i Hede socken i Härjedalen samt inom Frostvikens socken i nordvästra Jämtland. I gränstrakterna mellan sydöstra Dalarna och Gästrikland hade funnits en liten koloni av björnar ända in på 1900-talet, men då man icke hade några bestämda uppgifter om, att björn iakttagits där sedan 1910, torde det vara ganska ovisst, om den funnes kvar. De björnar, som möjligen ännu kunde spåras i de nordligaste delarna av Dalarna och Värmland på gränsen mot Norge samt i Orsa finnmark i västra Hälsingland, vore av allt att döma endast kringströvande enstaka exemplar.

Vidkommande lappmarkerna förefunnes fasta björntillhåll inom Västerbottens län på två platser samt inom Norrbottens län i Stora Sjöfallets och Sarjeks nationalparker och trakterna däromkring, varjämte björnar i mindre antal förekomme i Arjeplogs, Gällivare och Jukkasjärvi socknar. I trakterna norr och öster om riksgränsbanan torde man däremot icke hava att räkna med någon fast björnstam. I Västerbottens och Norrbottens kustland vore björnen helt utrotad ända sedan början av 1800-talet.

Att det skydd man berett björnen på staten tillhöriga marker visat sig otillräckligt till förekommande av björnstammens tillbakagång, finge sin förklaring däri, att särskilt bland de mera sydligt belägna björnlokalerna en del vore belägna på enskild mark samt att, där så icke vore förhållandet, mellan kronans områden ofta sköte in enskilda marker, varå jakt å björnen kunde bedrivas. Vad lappmarkerna beträffade vore gällande föreskrifter rörande lapparnas rätt till jakt efter björn å kronomark synnerligen otydliga och syntes icke utgöra hinder för lapparna att bedriva sådan jakt på de vidsträcktade områden, som enligt lagen den 1 juli 1898 om de svenska lapparnas rätt till renbete i Sverige blivit till deras uteslutande begagnande anvisade.

Vidkommande nationalparkerna torde Stora Sjöfallets och Sarjeks nationalparker dels på grund av dammanläggning vid Lilla Sjöfallet i och för vattenreglering i Lule älv och dels till följd av ökad turisttrafik framdeles icke komma att utgöra samma lugna och fredade tillhåll för björnen som de hittills varit, varjämte Sonfjällets nationalpark visat sig vara alldeles för

¹ Uppgiften gäller endast året 1865.

liten såsom björnreservation, i det att så gott som årligen inträffade, att björnar bleve skjutna, då de om hösten från nationalparken ginge in på kringliggande marker.

De sakkunniga vore övertygade om att, i händelse icke skyddsåtgärder vidtoges utöver dem, som för närvarande gällde, fortbeståndet av den svaga björnstam, som ännu finnes kvar, skulle riskeras, så att stammen inom en icke avlägsen framtid komme att helt försvinna. Till förhindrande härav ansåge de sakkunniga såsom ett första steg nödvändigt, att under viss tid total fridlysning av björnen infördes. Med hänsyn därtill, att erfarenhet saknades rörande verkningarna av ett dylikt jaktförbud, syntes detsamma icke för närvarande böra fastställas att gälla längre än fem år. Enär, såsom redan enligt nuvarande lagstiftning gällde och av de sakkunniga föreslagits skola jämväl för framtiden bestå, förbud mot jakt efter björn å kronans marker rådde, skulle den ifrågasatta totalfridlysningen innebära allenast ett utsträckande av samma förbud till enskildas områden.

Såsom permanenta regler hava de sakkunniga föreslagit, vad anginge kronans marker, att nuvarande föreskrifter, innebärande totalförbud mot dödande utan Kungl. Maj:ts tillstånd av björn därstädes, bibehölles till sitt innehåll oförändrade. De borde emellertid förtydligas, särskilt vad anginge rätten till jakt å björn å lapparnas särskilda områden, motsvarande renbetesfjällen i Jämtlands län samt i stort sett samtliga kronans marker ovan odlingsgränsen. För sådant ändamål och för beredande av bättre överblick över bestämmelserna skulle dessa samlas bland övriga jaktföreskrifter i jaktlagen och stadgan om jakt. För möjliggörande av enhetligare behandling av frågor om tillstånd till dödande av skadbjörn borde prövningsrätten härutinnan tillkomma, istället för »den tjänsteman vid skogsstaten, under vars tillsyn marken vore ställd», länsstyrelsen, där fråga vore om lapparnas särskilda områden, och överjägmästaren beträffande annan kronans mark.

Vidkommande enskilda jordägares rätt att jaga björn på egna marker har, till inskränkande av förföljelsen mot björnen och åvägbringande i möjligaste mån därav, att björn dödadades endast när sådant nödvändiggjordes till skydd mot skadegörelse, föreslagits, att björn, som dödadades eller anträffades död, skulle tillfalla kronan, där ej Kungl. Maj:t annorlunda medgivit. Kronan skulle därvid givetvis hava att gälda kostnaderna för björn, som av densamma omhändertoges.

De föreslagna bestämmelserna rörande skydd för björnen påkallade emellertid, anse de sakkunniga, viss ersättningsskyldighet från statens sida för skada, som kunde förorsakas genom björn. I sådant hänseende hava de anført följande. Enär björnen under vanliga förhållanden huvudsakligen livnärde sig av växtämnen, kunde dess skadlighet beträffande tamdjuren icke jämföras med de andra större rovdjurens, t. ex. vargens och järvens. Endast vissa, vanligen äldre individer, som fått smak för kött, bleve vad man kallade »slagbjörnar» eller »skadbjörnar». Eljest hade erfarenheten visat, att björnen kunde vara ganska talrik på en trakt, där kreatur betade, utan att göra dessa någon skada. Numera, sedan björnen i det närmaste blivit undanträngd från sitt naturliga utbredningsområde till fjälltrakterna och skogarna närmast dessa, torde det i allmänhet endast vara lapparnas renar, som kunde bliva föremål för hans angrepp. Enligt vad som uppgäves, torde det stundom inträffa, att björnar, sedan de om våren lämnat sina iden, angrepe och dödade de lättåtkomliga renkalvarna. Klagomål härutinnan syntes hava framkommit nästan uteslutande från fjälllapparna inom Jockmocks socken, inom vilkas renbetesområden större delen av Stora Sjöfallets nationalpark vore belägen.

Enligt de sakkunnigas uppfattning torde den skada, som genom björnen tillfogades renskötseln, icke vara av någon större betydelse. Emellertid vore med billighet överensstämmande, att under gällande förbud mot jakt efter björn staten iklädde sig förpliktelse att i viss utsträckning gälda ersättning för de skador, som genom sagda djur förorsakades å betande tamdjur. Härvid hade de sakkunniga i främsta rummet tänkt på förhållandena vid införandet av total fridlysning. Men även för tid, då sådant förbud icke vore gällande, hade de föreslagit dylik skadeersättningskyldighet så vitt anginge kronomark. Sådan gottgörelse borde vidkommande nationalparker utgå för skada å renar, vilka där finge föras på bete, och å andra kronans marker för skada å alla tamdjur, vilka för betning finge dit inkomma, i båda fallen under förutsättning att skadan icke vore att tillskriva värdslöshet vid djurens bevakning. Ett åtagande av ifrågavarande slag torde näppeligen kunna medföra någon större ekonomisk uppoffring. Enligt föreliggande upplysningar vore det antal tamdjur, som årligen dödades av björn, föga betydande. Vidare vore tydligt, att icke varje anmälan om skadegörelse genom björn finge tagas för god, utan måste i varje förekommande fall ske noggrann utredning angående skadans omfattning samt huruvida skadan verkligen förorsakats av björn och icke av andra rovdjur, hundar och dylikt. Behövliga medel syntes, utom vad anginge ersättning för skadegörelse å nationalpark, böra bestridas av de jaktvårdsavgifter, som av de sakkunniga föreslagits skola utgöras av landets jägare.

Vad beträffade björnens farlighet för människan, torde det vara synnerligen sällsynt, att en björn ginge till anfall mot människor utan att först hava blivit sårad, förföljd eller plötsligt överraskad. Till skydd mot anfall av björnen såväl å människor som kreatur syntes det emellertid nödvändigt, att den för närvarande under vissa omständigheter medgivna rätten att å kronomark även annorledes än i nödvärn döda björn, som visat sig farlig för människor och kreatur, bibehölles och utsträcktes jämväl till övriga områden, där jakt å björn förbjödes. Dock borde dödande av dylik skadebjörn få ske först efter därtill av myndighet inhämtat särskilt tillstånd. Då det kunde inträffa, att björnstammen inom ett visst område ökades alltför starkt, borde därförutom möjlighet stå öppen för Kungl Maj:t att, när så erfordrades, medgiva tillstånd till dödande av björn.

Vad angår *lodjursstammens* ställning hänvisa de sakkunniga bland annat till följande, med ledning av den officiella statistiken samt från jägmästarna inhämtade upplysningar gjorda sammanställning, utvisande antalet dödade djur åren 1851—1920 i medeltal för år:

1851—1860	157 st.
1861—1870	120 »
1871—1880	87 »
1881—1890	23 »
1891—1900	39 »
1901—1910	14 »
1911—1920	19 »

Med avseende å den jämväl åberopade statistiken rörande de under vart och ett av åren 1900—1920 dödade lodjuren framhålla de sakkunniga de starka fluktuationer sagda statistik företedde, i det att ett år med relativt höga skottsiffror vanligen följdes av flera år, under vilka ett mycket ringa antal loar fällts. Erfarenheten visade, att dylika växlingar alltid gjorde

sig gällande beträffande jaktbara djurarter, som stode på gränsen till utrotning. Under det lodjuret ännu under förra hälften av 1800-talet förekom i de flesta större sammanhängande skogsmarker så gott som över hela landet, vore det numera utrotat i hela södra och mellersta Sverige upp till Härjedalen och Jämtland. Det hölle sig kvar endast inom de inre delarna av de fyra nordligaste länen, där det på grund av för arten mindre gynnsamma klimat- och naturförhållanden aldrig varit talrikt. Emellertid syntes även där fasta stånd av lodjur numera knappast finnas kvar inom Västernorrlands län. I yttranden, som av de sakkunniga inhämtats från skogsstatens tjänstemän i de 36 revir, där lodjur under senare tid upprätt, hade lodjuret i de flesta fall betecknats såsom sällsynt eller statt i minskning, där det icke säges vara utrotat.

På vissa trakter, där renskötsel bedreves, kunde lodjuret sägas vara föremål för en planmässig förföljelse. Sålunda hade lapparna i nästan alla fjällappbyarna i Västerbottens län ur sina byakassor anslagit premier för dödande av lodjur.

Såsom bidragande orsak till lodjurets hastiga avtagande har framhållits huru sagda djur under de långvariga och snörika vintrarna i övre Norrland, dit detsamma numera undanträngts, lätt spårades och av skidlöpande jägare eventuellt med biträde av stövare upphunnes. Härtill märktes lodjurets vana att efter någon tid återkomma till en trakt, där det gjort rikare byte, varigenom anordningar lätt kunde vidtagas för djurets dödande.

Den förföljelse, för vilken lodjuret vore utsatt, hade sin grund, förutom i lodjurets obestriddliga skadlighet, i de höga pris, som på senare tider betalats för dess skinn.

Lodjuret livnärde sig av varjehanda varmblodiga djur, framförallt av harar. Då lon finge tillfälle därtill angrepe den dock även mindre tamdjur såsom får och getter. Den skada lodjuret härigenom åstadkomme syntes emellertid numera icke vara av synnerlig betydelse, då man toge i betraktande lodjurets stora sällsynthet. Vad anginge skadegörelsen å hare, spelade detta djur i de avlägsna trakter, där lodjur fortfarande träffades, icke någon ekonomisk roll för befolkningen. Vid sina angrepp på tamdjur dödade lon i sin blodtörst flera djur än det förtärde. Å lons nuvarande uppehållsorter yppade sig dock mera sällan tillfälle för detsamma att göra någon större skada på hemdjur. Emellertid hade klagomål försports över att renar, särskilt yngre sådana, reves av lodjur. Enligt uppgifter från Västerbottenslapparna skulle detta inträffa å deras renbetesmarker. Från Jämtlands och Norrbottens län hade däremot icke försports några klagomål i sådant hänseende. Den skadegörelse, som genom lon tillfogades renstammen i riket, syntes dock kunna sägas vara obetydlig i förhållande till renstammens storlek, och detta gällde även om hänsyn toges allenast till skadegörelsen i Västerbottens län och därvarande renstam. I jämförelse med skadorna genom vissa andra rovdjurs härjningar i renhjordarna vore förlusterna genom lo mindre avsevärda.

De genom 1912 års jaktlagstiftning införda inskränkningarna i rätten till jakt å lo hade medfört ringa verkan. Beträffande de viktigaste av dem, skottpremiernas borttagande och upphävandet av rätten att jaga lo å annans mark, utfästes, såsom ovan påpekats, skottpenningar från enskilt håll, och förbudet att jaga lo på annans mark respekterades föga. Vidkommande det skydd lodjuret kunde anses hava inom nationalparkerna, torde parkerna i de norrländska fjälltrakterna få anses sakna betydelse såsom fredningsområden, enär de låge utom lodjurets naturliga utbredningsområde. Den enda av nationalparkerna, som möjligen skulle kunna komma i betraktande, vore Sonfjällets nationalpark i Härjedalen om 2,700 hektars yttinnehåll, men enligt

meddelande från jägmästaren i Hede revir, där Sonfjället vore beläget, vore lodjuret utrotat därstädes. Med hänsyn till lodjurets vana att företaga vidsträckta strövtåg erbjöde jämväl av sådan anledning de spridda nationalparkerna föga verksamt skydd.

Att kraftigare åtgärder till lodjursstammens i riket skyddande än de hittills vidtagna torde vara nödvändiga, om stammen skulle skyddas från undergång, syntes de sakkunniga uppenbart. I sådant avseende hade de sakkunniga föreslagit, att lon framdeles skulle erhålla samma skydd som föreslagits för björnen, d. v. s. att på nationalparkerna jakt efter lodjur förbjödes jämväl för lapparna och att i övrigt icke någon finge där jaga lo utan Kungl. Maj:ts tillstånd, att på kronans övriga marker lodjuret fridlystes, så att det finge dödas endast efter dylikt tillstånd, samt att lo, som dödades eller anträffades dött på enskild mark, icke finge behållas av jakträttsinnehavaren utan skulle anmälas för polismyndigheten och tillkomma kronan. Allenast det undantag hade av de sakkunniga ansetts böra göras i de för björn föreslagna reglerna, att bestämmelserna rörande rätt att döda i gård eller trädgård inkommet skadegörande djur skulle tillämpas även å lo.

Rörande rätt till ersättning för tamdjur, som av lo dödades, samt rätt att döda skadelo skulle jämväl gälla motsvarande regler som beträffande björn.

Enligt de sakkunnigas förmenande torde dock för avvärjande av den överhängande faran för lodjurets utrotande härutöver böra, likasom för björnen, tillgripas en viss tids total fridlysning. Såsom stöd härför har understrukits, hurusom å kronans marker, där lodjuret kunde sägas åtnjuta visst skydd, de å dem insprängda enklaver av skiften och ströängar tillhörande enskilda möjliggjorde djurens oroande och förföljande. Inom Jämtlands län, där lodjuret under senare år syntes hava ett av sina förnämsta stamhåll, vore de statens arealer, som tillhörde lons utbredningsområde, av jämförelsevis ringa utsträckning. Vidare erinrades om den större lätthet, som förefunnes att övervaka ett totalförbud än ett påbud om partiell fridlysning. En total fridlysning borde icke införas för kortare tid än 5 år. Med hänsyn till den skada lodjuret i vissa trakter förorsakade på den tama boskapen och renar syntes emellertid ägare av dylika djur böra få dylik skada ersatt av staten. Vidare torde i vissa mera svårartade fall, då lodjur bevisligen förövat en mera betydande skada, så att det dödat ett flertal renar eller småkreatur, vederbörande myndigheter böra tillförsäkras rätt att på framställning medgiva dödande av lodjur. De kostnader, som skulle åsamkas staten genom ett åtagande att gälda genom lodjur förorsakad skada, torde ej bliva synnerligen stora. Liksom ersättning för skada genom björn borde även ifrågasättas gottgörelse utgå av de föreslagna jaktvårdsavgifterna.

Vad beträffade den enligt 13 § av lag om rätt till jakt, sådant detta lagrum skulle lyda enligt de sakkunnigas förslag, ifrågasatta befogenheten att döda lodjur, som inkommit i gård eller trädgård, syntes denna rätt böra kvarstå jämväl under fridlysningsåren.

Någon fara för att ett totalförbud under 5 år skulle kunna medföra större ökning av lostammen, än som kunde vara lämpligt, torde enligt de sakkunnigas mening icke föreligga. Dels försigginge lodjurens förökning jämförelsevis långsamt och dels lade de klimatiska förhållandena i de trakter, till vilka nämnda djur numera vore undanträngda, stora hinder i vägen för stammens allt för snabba tillväxt. För undvikande av varje olägenhet härutinnan hade de sakkunniga emellertid föreslagit, att Kungl. Maj:t skulle kunna medgiva tillstånd till lodjurs dödande.

De bestämmelser, som skulle påkallas av de sakkunnigas förslag rörande jakt å björn och lo, bortsett från stadgandena om total fridlysning, hava intagits i 12, 13, 21, 22 och 24 §§ jaktlagen, 2, 6, 9, 10 och 21 §§ i den föreslagna stadgan om jakt och fridlysning av vissa djurslag, 2 § i lagen angående nationalparker, 7 § i reglementet rörande nationalparkernas förvaltning samt 31 § renbeteslagen.

Emot de sakkunnigas förslag om bättre skydd, respektive temporär fridlysning av björn och lo har icke gjorts erinran av de i ärendet hörda i vidare mån än att landstinget och skogsvårdsstyrelsen i Jämtlands län motsatt sig införande av totalfridlysning av björn. En dylik åtgärd vore icke påkallad eller ens välbetänkt. Någon fara för björnens utrotning inom länet föreläge ej. Istället ifrågasättes fridlysning under vintermånaderna, under tid då ungarna uppfödas. Landstinget har beträffande tillfällig fridlysning av lo uttalat, att ej heller för lodjursstammens utrotning vore någon fara, och vore någon stark tillökning av stammen ej önskvärd. Skogsvårdsstyrelsen föreslår för sin del tre års fridlysning av lo. Länsstyrelsen i länet ansluter sig, såväl vad angår björn som lo, till landstinget. Landstinget i Västerbottens län har med instämmande av länsstyrelsen uttalat, att naturskyddsintresset, jämväl så vitt anginge björn och lo, av de sakkunniga drivits för långt. Beträffande myndigheterna i Västerbottens län må anmärkas, att länsstyrelsen biträder de sakkunnigas förslag om fridlysning under 5 år av björn, och landstinget har efter omröstning godkänt samma förslag. Lodjuret vitsordas av länsstyrelsen hava blivit alltmer sällsynt inom länet, men länsstyrelsen finner sig sakna anledning frångå av styrelsen redan tidigare uttalad mening, att sagda djur icke bör bliva föremål för fridlysning å de områden inom länet, som äro hänvisade till lapparnas uteslutande be-
gagnande.

Överjägmästaren i Dalarnas distrikt anser ett utsträckande av förbudet mot jakt å björn och lo till att omfatta all mark nödvändigt för att förebygga nämnda djurarters utrotning. I sammanhang härmed föreslås viss utvidgning av rätten till skadestånd för av sagda djur dödade hemdjur. Överjägmästaren i Skellefteå distrikt uttalar, att björn och lo böra fridlysas tillsvidare eller åtminstone under 5 år. Däremot håller överjägmästaren i Härnösands distrikt före, att en total fridlysning av lodjuret icke torde vara välbetänkt, så vitt angår Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med hänsyn till därvarande renskötsel.

Vetenskapsakademiens delegerade för avgivande av det av Kungl. Maj:t inhämtade yttrandet i ärendet hava ifrågasatt rätt för jakträttsinnehavare att tillgripa särskilda åtgärder även mot björn och lo, som tillfogat större skada å villebrådet i viss trakt, eller eventuellt utsträckning av statens skadeståndsskyldighet till sådana fall.

Under erinran om de allmänna restriktioner beträffande dödande och fångande av björn och lo, som av de sakkunniga föreslagits, har domänstyrelsen ansett det kunna med fog ifrågasättas, huruvida behov kunde

föreligga för ytterligare fridlysning under närmaste åren framåt. Med hänsyn till den otvivelaktigt mycket fåtaliga stammen ansåge styrelsen emellertid välbetänkt, att total fridlysning stadgades för både björn och lo, dock för närvarande allenast under tre år räknat från viss numera förfluten tidpunkt.

Statskontoret har för sin del framhållit att, om de föreslagna inskränkningarna i rätten att jaga björn och lo komme till stånd, staten syntes böra ersätta de skador å tamdjur och renar, som inträffade under de förhållanden, som angäves i 9 § av förslaget till jaktstadga och 2 § av förslaget till ändring i lagen angående nationalparker. Statskontoret erinrar, att för skada inom nationalparkernas område ersättningen syntes vara avsedd att beredas från anslaget för nationalparker. Då detta vore ett reservationsanslag, torde så knappast böra ske, utan torde även i detta fall ersättningen få utgå från den fond, som vore avsedd att bildas av jaktvårdsavgifter (jaktvårdsfonden).

Gent emot statskontorets sistnämnda förslag har domänstyrelsen invänt, att för gäldande av skador inom nationalparker, staten borde, liksom för andra utgifter för parkerna, anvisa särskilda medel.

Vad i övrigt angår de i ämnet föreslagna särskilda bestämmelserna, har av domänstyrelsen med flera anförts, att de i jaktlagens 12 § upptagna föreskrifterna om skyldighet att till myndighet göra anmälan om dödad eller fångad björn och lo borde överflyttas till jaktstadgan. Såsom i fråga om fallvilt omförmälts, har motsvarande erinran gjorts beträffande de sakkunnigas förslag rörande anmälan om björn och lo, som anträffats såsom fallvilt.

Domänstyrelsen har vidare ifrågasatt bibehållande samt tillämpande jämväl å lo av nu gällande bestämmelse, att tillstånd till oskadliggörande annorledes än i nödvärn av björn, som anfallit människa eller husdjur, skall meddelas av den tjänsteman vid skogsstaten, under vars tillsyn marken är ställd, d. v. s. vederbörande jägmästare, eller ock att, om detta icke bifölles, utan såsom de sakkunniga föreslagit länsstyrelsen ansåges böra erhålla ifrågavarande uppdrag beträffande de till lapparnas uteslutande begagnande anvisade områden samt å annan än kronans mark, länsstyrelsen borde vara den beslutande, även då fråga vore om kronans mark i allmänhet.

Sedermera har Svenska jägarförbundets styrelse med skrivelse den 12 maj 1924 under tillstyrkan av bifall överlämnat en ansökning från Västerbottens läns jaktvårdsförening om fridlysning inom länet bland annat av lo under åren 1925 och 1926. Framställningen har av de flesta av de över densamma hörda myndigheter tillstyrkts, av en del under förbehåll att staten lämnar gottgörelse för av lo förorsakad skada å tamdjur, varjämte länsstyrelsen intager samma ståndpunkt som styrelsen, enligt vad ovan omförmälts, förut gjort gällande.

Lika med de sakkunniga samt de i ärendet hörda anser jag särskilda åtgärder påkallade för bättre skydd av björn och lo till förhindrande av en

*Departements-
chefen.*

så stark nedgång i stammen av dessa för vår fauna märkliga och intressanta djurarter, att den leder till dessas utdöende i vårt land. De åtgärder av mera permanent natur, som av de sakkunniga för ändamålet föreslagits, anser jag mig kunna gilla. Vad angår frågan om viss tids total fridlysning av ifrågavarande djurarter, lärer denna komma att i annat sammanhang till behandling upptagas av chefen för jordbruksdepartementet.

En förutsättning för de nya bestämmelsernas genomförande anser jag i övrigt vara att, i enlighet med de sakkunnigas förslag, de av björn och lo orsakade förluster i kreatur, som må kunna komma att uppstå genom inskränkningen i rätten att genom skadedjurs dödande skydda sig, bliva ersatta.

Vidkommande frågan om rätt att meddela tillstånd till dödande av skadebjörn och skadelo tillhör denna jaktstadgan. Till denna torde, såsom av administrativ natur, böra överföras jämväl de av de sakkunniga bland jaktlagens stadganden upptagna föreskrifterna rörande anmälan om dödad eller fångad björn och lo.

Utí 30 och 31 §§ i 1898 års renbeteslag, vari omhandlas de lapparna särskilt tillförsäkrade förmåner beträffande jakt, tarvas ett förtydligande, avseende erinran därom att de för björn och lo föreskrivna inskränkningarna i jakträtten gälla jämväl lapparna. Denna fråga torde senare i dag komma att anmälas av chefen för socialdepartementet.

Vidare må erinras, att jag i annat sammanhang (sid. 10) gjort framställning rörande föreskrifter om björn och lo, som anträffas såsom fallvilt.

Enär förslag om erläggande av jaktvårdsavgift såsom förutsättning för jakträtt icke för närvarande kommer att av chefen för jordbruksdepartementet framläggas, kan icke nu dylika avgifter beräknas stå till förfogande för täckande av de kostnader ett genomförande av föreliggande förslag skulle komma att medföra för statsverket för bestridande av skada förorsakad av björn eller lo å tamdjur, omhändertagande av dödad björn eller lo m. m. Utgifterna för sådant ändamål torde dock ej kunna väntas bliva synnerligen stora. Redan nu har av Kungl. Maj:t tillämpats att i fall, då tamdjur blivit rivna av björn å kronomark och stundom även då sådan skada skett å mark därinvid, betala gottgörelse. Till några högre belopp har denna icke uppgått. Tillsvärdare och intill dess närmare erfarenhet vunnits rörande kostnaderna, torde fördenskull dessa kunna bestridas av för Kungl. Maj:t tillgängliga medel av anslag under jordbruksdepartementet.

De i anslutning till vad ovan nämnts jämkade bestämmelserna i ämnet hava, i den mån de prövats vara av civillags natur, införts under 12, 13, 16 och 22 §§ jaktlagen, 2 § i lagen angående nationalparker samt 30 och 31 §§ renbeteslagen, därvid, vad angår de i jaktlagen upptagna bestämmelserna, hänsyn tagits jämväl till den här ovan (sid. 11) omförmälda omgruppering av vissa paragrafer därstädes, som påkallas av återförande till lagen av vissa föreskrifter om jaktpass.

Vidkommande hithörande administrativa stadganden torde dessa komma

att av chefen för jordbruksdepartementet upptagas till vidare behandling och förslag.

Enligt bestämmelserna i 22 § jaktlagen gäller, att villebråd, som åtkommes vid olovlig jakt å annans jaktområde eller, om det ej kan tillrättaskaffas eller undergått förskämning, dess värde, skall vara förverkat till åklagaren, för den händelse jakten skett å jord, där jakträtten tillkommer kronan, eller å område, varom i 7 § jaktlagen förmäles, eller under tid, då enligt vad särskilt är stadgat jakt efter sådant villebråd icke är tillåten. I annat fall tillkommer å annans jaktområde olovligen taget villebråd eller dess värde jakträttsinnehavaren.

Åklagares
rätt till för-
verkat ville-
bråd m. m.

Motsvarande bestämmelser tillämpas jämväl beträffande fallvilt, som olovligt tillvaratages å annans jaktområde, samt beträffande älg, som av innehavare av skogstorp eller odlingslägenhet nedlägges å fastigheten.

I anslutning till av de sakkunniga föreslagna bestämmelser rörande fallvilt, jakt å björn och lo samt jakträtt för innehavare av kolonat och fjällägenheter skulle åklagarens ifrågavarande rätt komma att ytterligare utsträckas.

Enligt de grunder, som numera göras gällande med avseende å åklagares rätt till bötesandelar samt beslagttaget och förverkat gods anses dylik förmån icke böra utgå till honom. Då intet särskilt skäl synes mig tala för att åklagaren, som redan nu icke äger andel i böter ådömda enligt jaktlagen, medgives rätt till i förevarande fall förverkat villebråd eller dess värde, har bestämmelsen härom uteslutits och i stället föreslagits, att det förverkade villebrådet eller dess värde skall tillfalla kronan.

Denna ändring föranleder viss jämkning jämväl i 12 och 16 §§ i lagförslaget.

Enligt 23 § jaktlagen må, där å bar gärning anträffas någon, som olovligt jagar å annans jaktområde, jakträttsinnehavaren eller den, som innehar jorden, ävensom deras folk av den jagande taga bössa, annan jaktredskap och hundar till vedermäle och pant samt behålla det, till dess han rätt för sig bjuder.

Ändring i
23 § jakt-
lagen.

Å jord, där jakträtt tillkommer kronan, samt å område, som omförmäles i 7 § jaktlagen, äga förvaltande och bevakande personal vid skogsstaten, föreståndare och lärare vid statens skogsskolor samt allmän åklagare enahanda rätt.

Såsom framgår av 31 § i lagen den 1 juli 1898 (nr 66) om de svenska lapparnas rätt till renbete i Sverige, disponeras å de till lapparnas uteslutande begagnande anvisade områden jakten av lapparna. Då jakträtten å sagda områden, vilka icke till någon del ingå under de i 7 § jaktlagen omhandlade marker, sålunda ej tillkommer kronan, skulle en sådan tolkning av 23 § kunna göras gällande, att omförmälda befattningshavare icke skulle äga att å samma områden ingripa på sätt varom nu är fråga. Till förhindrande av denna tolkning torde berörda områden, såsom jämväl av de sakkunniga föreslagits, böra angivas i lagtexten jämte andra marker, där bemälda befattningshavare äga beslagsrätt som nyss nämnts.

Någon motsvarande ändring synes däremot icke påkallad i stadgandet i 26 § jaktlagen rörande åtalsrätten vid förbrytelser mot lagen. Där föreskrives att, om intrång sker i kronans, menighets eller allmän inrättnings rätt, ovanbemälda befattningshavare skola äga att därom föra talan. Den lappallmogen medgivna rätten till jakt å de till densamma uteslutande begagnande anvisade områden torde vara att jämställa med menighets rätt.

I 23 § har i övrigt vidtagits viss formell mindre jämkning.

Bevakning.

Av de sakkunniga har framlagts förslag till anordnande av bättre bevakning bland annat för tillsyn över jaktförfattningarnas efterlevnad. Sagda förslag ansluter sig nära till de sakkunnigas förslag till jaktvårdsavgift, som envar jaktutövare skulle hava att erlagga. Kostnaden för den förstärkta bevakningen avsåges nämligen i främsta rummet skola täckas av inflytande jaktvårdsavgifter. Såsom ovan omförmälts kommer emellertid för närvarande förslag rörande införande av jaktvårdsavgifter icke att framläggas. Under sådana förhållanden torde jämväl böra tillsvidare anstå med frågan om bevakningen. De ändringar i jaktlagen, som påkallats av de sakkunnigas bevakningsförslag komma sålunda att utgå.

Förutom här ovan omförmälda förslag har svenska jägarförbundet i framställning till Kungl. Maj:t den 20 juni 1920 ifrågasatt att med hänsyn till penningvärdets fall en allmän revision måtte företagas av de för förseelser mot jaktförfattningarna bestämda straffsatser i ändamål av dessas väsentliga höjande.

Skärpning i straffen för förseelser mot nämnda författningar har i övrigt ifrågasatts i flera av de yttranden, som avgivits över de sakkunnigas betänkande.

Västernorrlands jaktvårdsförening har dessutom hemställt om effektivare verkställighet av bötesstraff ådömt för olovlig älgjakt på sådant sätt, att för gäldande av böter skulle hos den dömde få uttagas vad som kunde erhållas utan hänsyn till, huruvida han ägde tillgångar motsvarande *fulla* gäldandet av bötesbeloppet.

Domänstyrelsen har för sin del, med hänsyn till inom ifrågavarande område särskilt framträdande missförhållanden, förordat en revision av straffsatserna för jaktförseelser. Däremot ansåge styrelsen ej kunna ur lagstiftningssynpunkt försvaras, att man allenast beträffande verkställighet av böter för olaga älgjakt meddelade bestämmelser avvikande från de i 2 kap. 10 § strafflagen meddelade allmänna grunder för verkställande av bötesstraff.

Tillräckliga skäl synes mig saknas att på grund av penningvärdets fall företaga en allmän revision av straffsatserna inom ett visst begränsat lag-

stiftningsområde, utan torde man tillsvidare få inskränka sig till att i de fall, där särskilt anmärkningsvärda missförhållanden framträtt, skaffa rättelse. Det i ämnet framställda förslaget kan jag sålunda icke tillstyrka lika litet som införandet av särskilda verkställighetsregler för böter i visst fall ådömda efter jaktförfattningarna.

I anslutning till vad ovan anförts har inom justitiedepartementet upprättats:

1) *Förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 8 november 1912 (nr 289) om rätt till jakt, samt*

2) *Förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § i lagen den 25 juni 1909 (nr 56 sid. 7) angående nationalparker.*

Föredraganden uppläser härefter ifrågavarande lagförslag av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, samt hemställer, att lagrådets utlåtande över förslagen måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas genom utdrag av protokollet.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan finner Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten gott lämna bifall.

Ur protokollet:
Arvid Torold.

Förslag

till

Lag

**angående ändring i vissa delar av lagen den 8 november 1912 (nr 289)
om rätt till jakt.**

Härigenom förordnas, att 1, 6, 7, 12, 13, 15, 16, 19, 22, 23, 25 och 26 §§ i lagen den 8 november 1912 om rätt till jakt skola erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

Jakträtt tillkomme, där ej annorledes i denna lag stadgas, envar jordägare på honom tillhörigt område.

6 §.

Boställshavare, kronohemmans åbo samt, inom de sex nordligaste länen innehavare av skogstorp eller odlingslägenhet å kronomark eller å sådan mark upplåtet kolonat, som innehaves med nyttjanderätt, ävensom innehavare av fjällägenhet ovan odlingsgränsen inom Norrbottens och Västerbottens län äge jakträtt å fastighetens ägor; dock må den innehavare av skogstorp, odlingslägenhet, kolonat eller fjällägenhet sålunda medgivna jakt-rätt icke innefatta rätt till jakt å älg.

Är eljest jord åt någon till brukande upplåten, nyttje brukaren, där ej annorledes avtalas, den jakt, som till jorden hör.

7 §.

I skärgård på klippor och skär, som ej höra till visst hemman, samt på öppna havet äge varje svensk man rätt att jaga.

12 §.

Björn eller lo, som dödas eller fångas, tillkomme kronan, där ej annorledes av Konungen förordnas.

13 §.

Påträffar någon tillfälligtvis, evar det vara må, varg, järv eller sälhund, då må han djuret fälla och behålla.

Inkommer varg, järv, rävar, utter, grävling, iller, mård, hermelin, vessla, vildkanin, örn, falk, berguv, duv- eller sparvhök, korp eller kråka i gård eller trädgård, have den, som där bor eller trädgården innehar, så ock deras

folk rätt att döda och behålla djuret, ändock att jakträtten därstädes tillkommer annan.

Likaledes må lo, som inkommer i gård eller trädgård, av nämnda personer dödas.

15 §.

Ej må någon utan lov skrämma eller mota villebråd från annans jaktområde; dock vare ej hinder för den, som jorden innehar, att därifrån bortskrämma eller bortdriva villebråd, i den mån sådant erfordras för avvärjande av skada eller olägenhet.

Bulvan för fågelskytte må ej utan lov uppsättas närmare annans jaktområde än tvåhundra meter.

16 §.

Beträffande rätten till villebråd, som anträffas dött (fallvilt), gälle följande:

Fallvilt av björn och lo tillkomme kronan.

Älg, hjort och rådjur, vilka anträffas såsom fallvilt, tillfalle, under tid då jakt efter sådant villebråd är tillåten, jakträttsinnehavaren samt under annan tid kronan.

Rätten till annat fallvilt tillkomme jakträttsinnehavaren.

19 §.

Löper hund, som jagar eller ofredar villebråd, lös i mark, där villebråd finnes, vare hundens ägare eller innehavare skyldig ersätta jakträttsinnehavaren skada, som därigenom må anses hava skett å villebrådsbeståndet.

Anträffas hund, som löper lös i mark, varom nyss är sagt, och är hunden sådan att antagas kan, att den jagar eller ofredar villebråd, äge jakträttsinnehavaren eller hans folk rättighet att upptaga hunden. Det åligger den, som hund sålunda upptagit, att därom ofördröjligen tillsäga hundens ägare eller, därest denne ej är känd eller icke kan träffas, låta kungöra i kyrka för den församling, där hunden blivit upptagen, och tre gånger i tidning inom orten. Vill ägare återfå hund, löse den med tio kronor eller, där inom ett år före upptagandet hund, tillhörig samma ägare, blivit hos samma jakträttsinnehavare löst, med tjugu kronor jämte ersättning varje gång för hundens föda och övriga kostnader. Har ej ägaren utlöst hunden inom åtta dagar efter erhållen tillsägelse om upptagandet eller inom trettio dagar från det kungörelse därom blivit uppläst i kyrkan och tredje gången införd i tidningen, vare hunden förverkad. Vill jakträttsinnehavaren hellre taga lösen, vare hundens ägare skyldig att sådan enligt förut angivna grunder utgiva, därest talan därom instämmes inom trettio dagar efter det hunden varit att anse såsom förverkad.

22 §.

Jagar någon olovligt å annans jaktområde, straffes efter allmän strafflag och vare, där han tillika gjort sig skyldig till överträdelse av de angående jaktpass meddelade föreskrifter, jämväl underkastad särskilt ansvar enligt 24 § i denna lag.

Har vid jakten villebråd åtkommits, vare villebrådet eller, om det ej kan tillrättaskaffas eller undergått förskämning, dess värde förverkat till jakt-rättsinnehavaren eller, där fråga är om björn och lo eller om jakten skett under tid, då enligt vad särskilt är stadgat jakt efter sådant villebråd icke är tillåten, till kronan.

Har jaktpass för den jagande utfärdats, vare det förbrutet.

Såsom olovlig jakt enligt denna lag skall anses, om någon å annans jaktområde olovligen tillvaratager fallvilt, som enligt bestämmelserna i 16 § tillkommer jakträttsinnehavaren.

Den, som i annat fall än nyss nämnts olovligen tillvaratager fallvilt, eller i fall, varom i 12 § sägs, olovligen tillägnar sig björn eller lo, böte från och med tio till och med femhundra kronor; och tillfalle villebrådet eller, om det ej kan tillrättaskaffas eller undergått förskämning, dess värde kronan.

Såsom olovlig jakt å annans jaktområde skall anses, om någon olovligen utövar jakt å älg, varom i 6 § sägs.

23 §.

Anträffas å bar gärning någon, som olovligt jagar å annans jaktområde må jakträttsinnehavaren eller den, som jorden innehar, ävensom deras folk av den jagande taga bössa, annan jaktredskap och hundar till vedermäle och pant samt behålla det, till dess han rätt för sig bjuder.

Å jord, där jakträtt tillkommer kronan, samt å område, varom i 7 § omförmäles, ävensom å de till lapparnas uteslutande begagnande anvisade områden hava förvaltande och bevakande personal vid skogsstaten ävensom föreståndare och lärare vid statens skogsskolor samt allmän åklagare enahanda rätt.

Har den, som blivit dömd till ansvar för olovlig jakt å annans jaktområde, inom två år därefter ånyo gjort sig skyldig till sådan förseelse, vare bössa, annan jaktredskap och hundar förbrutna. Vad sålunda förbrutits skall å offentlig auktion försäljas och tillfalle försäljningssumman, sedan avdrag skett för omkostnader och panthavare njutit sin panträtt enligt denna paragraf till godo, fattigkassan i den kommun, där förseelsen ägt rum.

25 §.

Bryter någon emot vad i 14 § är föreskrivet, böte från och med fem till och med femtio kronor.

Överträder någon förbud, som i 15 eller 17 § är stadgat, och är ej förseelsen att anse såsom olovlig jakt å annans jaktområde, straffes med böter

från och med fem till och med ett hundra kronor. Var det i fall, som avses i 15 § första stycket, älg eller hjort, som skrämdes eller motades, vare straffet böter från och med fem till och med två hundra kronor.

26 §.

Förbrytelser mot denna lag, vilka blott förnärma enskild persons rätt, må icke åtalas av annan än målsägaren.

Sker intrång i kronans, menighets eller allmän inrättnings rätt eller överträdelse av de angående jaktpass meddelade föreskrifter, äge förvaltande och bevakande personal vid skogsstaten ävensom föreståndare och lärare vid statens skogsskolor jämte allmän åklagare att föra talan därom.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 2 § i lagen den 25 juni 1909 (nr 56 sid. 7) angående nationalparker.

Härigenom förordnas, att 2 § i lagen den 25 juni 1909 angående nationalparker skall erhålla följande ändrade lydelse:

2 §

Vad i 1 § stadgats skall ej leda till inskränkning i enskild rätt, som må vara uppkommen, då området avsättes till nationalpark, eller i de rättigheter till bete, skogsfång, jakt och fiske, som äro lapparna medgivna, dock att jakt å björn eller lo ej må äga rum. Ej heller vare lapparna förvägrat att medföra de för deras renhjordars bevakning nödiga hundar.

Förorsakas inom nationalparks område av björn eller lo skada å renar, vilka där må föras på bete, och är skadan icke beroende av vårdslöshet vid renarnas bevakning, skall sådan skada ersättas av statsverket.

Protokoll, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 11 juni 1926.

Närvarande:

justitierådet SVEDELIUS,
regeringsrådet PALMGREN,
justitierådet CHRISTIANSSON,
justitierådet HÖGSTEDT.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet den 16 april 1926, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas över upprättade förslag till *lag angående ändring i vissa delar av lagen den 8 november 1912 (nr 289) om rätt till jakt* samt *lag om ändrad lydelse av 2 § i lagen den 25 juni 1909 (nr 56 sid. 7) angående nationalparker*.

Förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av expeditionschefen Lennart Berglöf.

Förslaget till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 8 november 1912 (nr 289) om rätt till jakt.

Detta förslag föranledde allenast följande av *lagrådet* avgivna uttalande.

22 §.

Förevarande paragraf innehåller två särskilda stadganden rörande björn och lo. På grund av första och andra styckena skall, där vid olovlig jakt å annans jaktområde sådant villebråd åtkommits, gärningsmannen enligt 24 kap. 13 § första stycket strafflagen dömas att böta högst tvåhundra kronor och villebrådet eller dess värde förklaras förverkat till kronan. Enligt femte stycket skall den, som i fall varom i 12 § sägs, d. v. s. då björn eller lo dödas eller fångas, olovligen tillägnar sig djuret, straffas med böter från och med tio till och med femhundra kronor, och villebrådet eller dess värde skall tillfalla kronan.

Det inbördes förhållandet mellan dessa båda stadganden synes med hänsyn till deras avfattning ej i allo fullt klart. Att det senare har en vidsträcktare räckvidd än det förra, är tydligt; det inbegriper exempelvis även sådana fall, då gärningsmannen är innehavare av jakträtten å det område

där dödandet eller fångandet skett, eller då dödandet eller fångandet skett under omständigheter, som icke kunna betecknas som jakt. Tveksamheten gäller det fall, då tillägnandet sker i samband med olovlig jakt å annans jaktområde. Därest man i uttrycket »villebråd åtkommits» i andra stycket inlägger den betydelse, som efter en sträng bokstavstolkning förefaller naturlig, eller att däri innefattas icke blott nedläggande av villebråd utan även besittningstagande av detsamma, skulle väl i allmänhet förutsättningarna för de båda stadgandenas tillämplighet sammanfalla och den slutsatsen ligga nära till hands, att den speciella föreskriften skulle utesluta samtidig tillämpning av den generella. Med hänsyn till de olika straffskalorna synes emellertid en sådan tolkning föga rimlig. Meningen lärer också vara, att den, som å annans jaktområde olovligen dödar eller fångar björn eller lo samt olovligen tillägnar sig djuret, skall fällas till ansvar för två särskilda brott. Denna mening vilar uppenbarligen å den tolkningen av uttrycket »villebråd åtkommits» i andra stycket, att därmed ej åsyftas annat eller mer än att villebråd dödats eller fångats. Av förarbetena vid jaktlagens tillkomst framgår ock, att just sistnämnda uttryckssätt användes å förvarande ställe såväl i kommittéförslaget som i det till lagrådet remitterade förslaget. Först i propositionen till 1912 års riksdag inkom det nuvarande uttryckssättet, varmed dock tydligen ej åsyftades någon ändring i sak. En återgång till det ursprungliga uttryckssättet i andra stycket synes därför kunna förordas. Iakttages detta och utbytas samtidigt i femte stycket orden »eller i fall,» varom i 12 § sägs, olovligen tillägnar sig björn eller lo» mot »eller som, där björn eller lo dödas eller fångas, olovligen tillägnar sig djuret», synes den åsyftade meningen komma till tydligt uttryck.

I den i andra stycket förekommande uppräknigen av de fall, då villebråd eller dess värde skall förklaras förverkat till kronan, torde i överensstämmelse med nu gällande lag böra medtagas även det fall, då jakten skett å område, som i 7 § omförmåles. Med hänsyn till den nu föreslagna begränsningen av innehållet i sistnämnda paragraf skulle visserligen betydelsen av en dylik hänvisning bliva skäligen ringa; den skulle nämligen endast komma att avse olovlig jakt av utländsk man. Men då i 23 § andra stycket bibehållits dylik hänvisning, synes konsekvensen fordra, att så sker även här.

Till undvikande av missförstånd rörande uttrycket »sådant villebråd» i andra stycket torde föreskriften rörande björn och lo böra upptagas sist i uppräknigen därstädes.

Även beträffande stadgandet i fjärde stycket gäller, att detsamma synes i visst avseende oklart, en anmärkning som emellertid i lika mån drabbar stadgandet i dess nuvarande lydelse. Frågan gäller omfattningen av bestämmelsen »såsom olovlig jakt enligt denna lag skall anses». Att därmed i främsta rummet åsyftas, att den, som i här avsedda fall olovligen tillvaratager fallvilt, skall härför dömas till enahanda ansvar som om han olovligen jagat å området, är självklart. Det torde ävenledes vara åsyftat,

att vad andra stycket innehåller i fråga om vid olovlig jakt åtkommet villebråd skall såtillvida vinna motsvarande tillämpning, att det olovligen tillvaratagna fallviltet eller dess värde regelmässigt skall vara förverkat till jakträttsinnehavaren. Däremot synes det kunna vara underkastat tvekan, huruvida den motsvarande tillämpningen skall sträcka sig ända därhän, att om det olovliga tillvaratagandet skett under förbjuden tid, fallviltet skall tillerkännas icke jakträttsinnehavaren utan kronan. Ehuru å avfattningen i och för sig näppeligen torde kunna grundas någon olika tillämpning i sistberörda båda hänseenden, måste det dock framstå såsom oegentligt, i fall jakträttsinnehavaren skulle gå förlustig den oinskränkta rätt till fallvilt, som eljest enligt 16 § sista stycket tillagts honom, genom den tillfälliga omständigheten, att annan person under förbjuden tid för jakt å djurslaget i fråga tillvaratagit fallviltet. Anser man nu en sådan tillämpning icke böra ifrågakomma, torde till undvikande av tvekan rörande lagens rätta mening en omredigering böra vidtagas, så att stadgandet endast kommer att innehålla dels en straffbestämmelse och dels en föreskrift om att fallviltet skall vara förverkat till jakträttsinnehavaren.

På grund av innehållet i 16 § skulle måhända en föreskrift i sistberörda hänseende strängt taget vara obehövligen. Praktiska skäl synas emellertid tala för, att här likasom i det föreslagna nya femte stycket en dylik föreskrift om förverkande meddelas. Och härvid synes även vara lämpligt, att samma uttryck, som användes i andra stycket, upptages jämväl i fjärde och femte styckena, även om i dessa fall icke kan sägas vara fråga om ett förverkande i egentlig mening.

Genom användande av en dylik enhetlig terminologi skulle även kunna möjliggöras, att till undvikande av onödig upprepning de särskilda föreskrifterna att, om villebråd eller fallvilt, som är förverkat, icke kan tillrättaskaffas eller undergått förskämning, dess värde i stället skall vara förverkat, kunde utbrytas och sammanföras till en enda föreskrift i ämnet, upptagen i ett nytt stycke, som i så fall lämpligen torde erhålla sin plats sist i paragrafen.

På grund av vad sålunda anförts hemställer lagrådet, att paragrafen måtte i ovan angivna hänseenden ändras och omredigeras.

Förslaget till lag om ändrad lydelse av 2 § i lagen den 25 juni 1909 (nr 56 sid. 7) angående nationalparker.

Lagrådet lämnade detta förslag utan anmärkning.

Ur protokollet:
A. V. Stenkula.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 18 februari 1927.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTERSSON, HELLSTRÖM, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG.

Efter gemensam beredning med chefen för jordbruksdepartementet anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Thyrén lagrådets den 11 juni 1926 avgivna utlåtande över de den 16 april 1926 till lagrådet remitterade förslagen till *lag angående ändring i vissa delar av lagen den 8 november 1912 (nr 289) om rätt till jakt samt lag om ändrad lydelse av 2 § i lagen den 25 juni 1909 (nr 56 sid. 7) angående nationalparker.*

Efter redogörelse för utlåtandets innehåll anför föredraganden:

»Lagrådet har beträffande de till detsamma remitterade förslagen framställt erinran allenast vad angår 22 § i förslaget till lag om ändring i vissa delar av jaktlagen. De av lagrådet med avseende å sagda paragraf föreslagna förtydliganden och tillägg synas mig böra godkännas.

Jag har sålunda intet att erinra emot den av lagrådet ifrågasatta omredigeringen av 22 § fjärde stycket, varigenom detta skulle få det innehåll att, där någon å annans jaktområde olovligen tillvaratagit fallvilt, som enligt bestämmelserna i 16 § tillkommer jakträttsinnehavaren, han skall straffas såsom för olovlig jakt, enligt vad i 22 § första stycket sägs, samt hava till jakträttsinnehavaren, vare sig fråga är om för villebrådet förbjuden eller tillåten jakttid, förverkat det tillvaratagna. Med avseende å tillämpningen av sagda generella föreskrift rörande jakträttsinnehavarens rätt till villebrådet må emellertid framhållas det fall, att mindre villebråd, som avses i 16 § sista stycket, anträffas under *förbjuden* jakttid men åtal anställs i anledning av villebrådets dödande under sådan tid och gärningsmannen *sakfälles*. Dylikt villebråd skall givetvis icke tillkomma jakträttsinnehavaren utan den, som i allmänhet äger rätt till villebråd fällt under jakt i olovlig tid, d. v. s. i förevarande fall kronan. I och med det att genom fällande dom blir konstaterat, att jakt i förbjuden tid förelegat, är nämligen villebrådet icke att anse såsom fallvilt, och reglerna angående dylik olovlig jakt komma till användning.

Motsvarande förhållande är för handen, där villebråd, mindre eller större, vare sig av jakträttsinnehavaren själv eller annan person anträffas dött under tillåten jakttid, men det sedermera vid rättegång fastställes, att det dödats under förbjuden tid.

I förslaget till lag om viss ändring i jaktlagen hava vidtagits ett par mindre, redaktionella ändringar.

I anslutning till förevarande ärende vill jag erinra, att riksdagen anhållit dels i skrivelse den 27 maj 1925 (nr 250), att Kungl. Maj:t måtte vidtaga de åtgärder, som efter verkställd utredning kunde finnas erforderliga till förekommande av skadegörelser, förorsakade av hare, dels ock i skrivelse samma dag (nr 258) att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning rörande skadegörelse av älg samt vidtaga de åtgärder, vartill sagda utredning kunde giva anledning. Dessa frågor, vilka ännu äro föremål för beredning, torde icke lämpligen i detta sammanhang böra upptagas till behandling.

Vidare må anmärkas att, enligt vad chefen för jordbruksdepartementet meddelat, den av jaktsakkunniga behandlade frågan om införande av jaktvårdsavgifter icke kommer att upptagas i samband med nu föreliggande förslag rörande ändringar i jaktbestämmelserna. Nämda fråga påverkas emellertid föga av sagda förslag och kan fördenskull oberoende av det samma prövas särskilt för sig.»

Föredraganden hemställer därefter, att lagförslagen, förslaget angående ändring i vissa delar av jaktlagen med förut omförmälda jämkningar, måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

N. Cervin.